

Іван ВІЙТЕНКО

Горіх у зеленому капелюсі

Лірика

“Лисаний Камінь”

Косів
2016

ББК 84 (4Укр)
В 41

Війтенко І.Д.

В 41 Горіх у зеленому капелюсі. Лірика/Війтенко
– Косів: Писаний Камінь, 2016 – К-сть с.

ISBN ???

Іван Війтенко (1946) народився і проживає в селі Коршів Коломийського району Івано-Франківської області.

Добірки його віршів опубліковані в альманахах «Ранковий клич», «Діл», «Буковинський журнал», журналах «Дзвін», «Перевал», «Німчич», газетах «Львівський залізничник», «Літературна Україна», місцевій пресі. Він є автором поетичних збірок «Вибирай кольори» (2005), «Журавель на стерні» (2008), «Келих сонця» (2009), «Росяні перевесла» (2010), «Вишневі обрії» (2011), «На крилах неба» (2012), «Світанкові гами» (2014), «За ниткою Аріадни» (2014), дитячої збірки «Яблучка для їжачка» (2015). Лауреат літературних премій імені Тараса Мельничука, та Леся Гринюка, член Національних спілок України – письменників і журналістів.

До збірки «Горіх у зеленому капелюсі» увійшли вибрані твори з попередніх видань та добірка нових віршів.

ББК ???

© І.Д. Війтенко, 2016

© Видавництво

«Писаний Камінь», 2015

ISBN ???

* * *

І знову словом розцвітаю пишно
В саду осінніх втрачених надій.
Усе, що десь в тумані днів колишніх
Ще не завіяв листям вітровій.
Слова вагомі падають, мов зерна,
В озимі скиби мислі й сподівань.
Сторицею колись жнива повернуть
Десницям щедрих, милостивих длань.
Даруй мені, святий вкраїнський роде,
Якщо схибив, чи десь не те сказав.
Навіть, спокушений гріховним плодом,
Я із гріха очищеним вставав.

* * *

Сонце із блакиті бавить ніжні квіти,
Ластівка маленька десь гніздечко в'є.
В барвах розмаїття все на цьому світі
Материнську ласку і кохання п'є.
В кожного народу є любов і врода,
Гордості й поваги золоті ключі.
І світам на подив – не на шкоду моді
Є краса узору і краса душі.
В батьківських криницях молоді зірниці
Умивають личко зоряне своє.
А дівчині сниться сонячна косиця,
Деревце весільне, що лиш раз цвіте.
Материнська мова щирим, ніжним словом
Напуває серце чарівним зелом.
В приязній розмові замилююсь знову
Барвінковим словом, що сплелось вінком.
Розцвітають весни на землі воскреслій.
Українська пісня лине, наче птах.
На щасливих веслах в даль ріка понесла
Мою рідну мову по морях-світах.

* * *

Відцвіли черешні, половіє літо,
Пурпурові маки виграють в житах.
Скільки весен красних в пісню
перелито,
Скільки злота сонця у моїх очах.
Іней запорошив вуса й чорні брови,
Але нехай скажуть, що я не козак.
Мене осінь кличе в росяні діброви
І у мріях лину, наче в небі птах.
Нелукавим словом крешу щохвилини,
Щоби квіти правди не топтав чужак.
Щоби небо світле матері й дитині
Торувало долю, мов чумацький шлях.
Відцвіли черешні в сонячній позлітці,
Під вікном духмянить молодий бузок.
Вже чарівна внучка, гарна, наче квітка,
У життя велике робить перший крок.

ЛОЛИН¹

1

Дорога в'ється, кличе в Лолин,
В зелене бойківське село,
Де світлий образ, образ Олин
Гойдає вічності крило.
Сумують у задумі гори,
Де пломенів кохання шал.
Смерічки з травами говорять
І кличуть місяць з-поміж хмар.
Бо пам'ятає, пам'ятає,
Отой всевідо-стариган,
Як шепотів поет: «Кохаю»,
Як пригортав тендітний стан.
На сонці стрічка не поблідла,
Що кликала до місця стріч.
Таке близьке, таке щось рідне,
Зоріє з глибини сторіч.
«Зів'яле листя» – серця болі,
Смерічки мріють про весну.
Утаємничив гордий Лолин
Дві долі сплетені в одну.

¹ У цьому селі Іван Франко зустрів своє перше палке кохання – Ольгу Рошкевич.

2

Де Лолинця вода дзвінка,
Грайливо лине у скелястім руслі,
Кохання юне мрійника-Франка
Живицею у пам'яті загусло.
Янтариться осонцено воно
В туманах сивих спогадів колишніх,
Яріє в серці молодим вином
І квітне пишно, мов весняна вишня.
Там у далекім вимірі століть,
Ольга Рошкевич вигляда Івана.
І янголи із древніх верховіть
Закоханим співають про кохання.
Палає надвечір'я восени,
Зів'яле листя навіває спомин.
Вітри порозганяли сни,
Та сонцем гріє те кохання Лолин.
Де Лолинця вода стрімка,
Спішить у далеч й кличе за собою.
Палке кохання юного Франка
Живе у пам'яті живицею-сльозою.

* * *

*Не знаю що мене до тебе тягне,
Чим вчарувала ти мене...*

Іван Франко.

Чим вчарувала ти його, княгине,
Привітним словом, личком молодим?
Чи поглядом очей, мов дві тернини,
І станом, мов вербиченька, струнким?
Чим вчарувала ти його, лебідко,
Красуне із карпатського села?
Зів'яло листя та не в'яне квітка,
Що барвами кохання розцвіла.
Шумлять смерічки на краю потічка,
Спішить вода за обрії світань.
Слозами з воску плаче болу свічка
На вівтарі невішених бажань.

* * *

Мені тричі являлася любов...

Іван Франко.

Яка вона ота любов,
Що тричі пташкою манила,
Що збунтувалв в жилах кров
І молодим вином хмеліла?
Яка вона ота любов,
Жадана, мила, всевельможна,
Чи та, як вітер серед трав,
Що квітку приголубив кожну?
Яка вона ота любов,
Що гріє крізь літа і верстви,
Означена з першооснов
Творця величним, віщим перстом?
Яка вона ота любов,
Що тричі вабила й манила?
Найперша збунтувала кров—
Дві інші шал не погасили.

* * *

Колись давно у іншому житті,
А, може, в загадковому астралі
Він дарував їй зоряні коралі
І ключики від серця золоті.
В'язав косиці лірики натхненно,
Не вірив, що зів'яне сад надій.
І насміхався місяць молодий
Із юнака, що був, мов лист зелений.
Вітри розвіяли зів'яле листя,
Літа забрали грішне і святе.
У жмутках віршів у віках цвіте
Образ княгині, світлий і пречистий.

* * *

Де призабутих предків сірі тіні
З старої гражди зирять у вікно,
Черемош криво в'ється в Криворівню
І жебонить, немов колись з Франком.
Там пломенить живицею живою
Гуцульська ватра в надвечірній млі,
Й стоять смерічки у зелених строях,
Немов дівчата, в скелі на крилі.
А вітер в Жаб'є лине з полонини,
Де Параджанов з небом розмовляв,
І в потаємних старовинних скринях
Опришківські пістолі заховав.
Тут Миколайчук Йван із Чорторії
Мив ноги у Черемоші- ріці.
І Чорногора й Піп Іван біліють,
Немов купаються в овечім молоці.

ТЕРЕН І РОСА

1.

*Мене сонце несе,
Мене вишні несуть на руках...*
Тарас Мельничук.

Тарасе, знову розцвітають вишні
І сонце на руках когось несе,
А ти, такий близький у світлій тиші,
Росинкою дописуєш есей.
Тебе сади любили і ялини,
Пшеничний колос й кетяги калин,
Ти кривди всі пробачив Україні,
Бо так її любив, як маму син.
Цілує трави вітер, там де косять,
І в Коломиї зацвіли сади,
Пливе до сонця красний легінь-Косів
І вишні ронять цвіт, де ти ходив.

2.

*Шукаю дороги, що знає про завтра.
Вірю дорозі, що веде до людей.
Боюся дороги, котра сказала,
Що далі не іде.*

Тарас Мельничук.

Питав він терен всіх доріг,
Котра з них знає щось про завтра,
Чи істини торкнутись зміг,
Може, нам знати те не варто.
Дорогам вірив як собі,
Боявся тих, що йдуть нікуди,
Чи знав, що у новій добі
Його, поета, не забудуть.
І Князь Роси в росу пішов,
Коли стомилось серце й ноги
І вже не скаже, що знайшов,
Найзаповітнішу дорогу.

* * *

*Люблю березень.
Березень—це той місяць,
котрий забере мене.*

Тарас Мельничук.

А ти любив отого вітрогона,
Що вуйкові скидав із пліч кожух.
Що випускав з таємно-темних схронів
Отару бриндушів на світлий луг.
А ти любив той березень зрадливий,
Що хрін женив під ладкання котів,
І лив із збанка сонячну оливу
У каламутний, гуркітливий рів.
А ти любив, як побратима, брата,
Той місяць, що сніги переборов.
І кликав в гості у свої Карпати,
Щоби гуцулам пісню заспівав.
Як він співав, понад скелястим плаєм,
Живицею смереки напував.
І хоч любов'ю відповів навзаєм,
Уже розлуки звістку віщував.
Ти не почув, як журно голосили
Над скелями трембіти голосні.
Бо березень забрав у тебе сили
І в даль поніс у звори весняні.

* * *

*А чому роса червона на траві?
А чому замовкли косарі?
Бо не всі у поле вийшли до зорі,
Бо не всі живі...
Не всі живі.*

Тарас Мельничук.

Червоні роси косять косарі,
Червоні трави косять до зорі.
Косять в туманах сивих, мов діди,
Покосами лягають їх сліди.

Десь там, Тарасе, й твій п'янкий покіс,
Що духмянить дурманом м'ятних кіс,
Що кличе, мов зорі холодний блиск,
На ті дороги, що в журбу сплелись.

А в куряві доріг сліди від ніг,
Сліди борні, в якій ти переміг...
Листи у вічність посилає час,
Де косить трави Мельничук Тарас.

*А чому роса червона на траві?
Бо не всі живі...
Не всі живі.*

* * *

*Так було... на липневих воротах
Ти мою розіп'яла весну.*

Тарас Мельничук.

На галузах липневої днини
Ти мою розіп'яла весну.
Наче маю й не маю вже сина,
Все минуло, мов вітер війнув.
Так було на липневих воротах
Не розквітли весільні вінки.
Лише сонця дзвінка позолота
Крає серце, чуття і думки.
Не збулося, гойдає хтось інший
Калинову колиску вночі...
Впали роси холодні у вірші,
Цвіт духмяний полочуть дощі.

На горі Мальцево

Тарасові Мельничуку.

На тій горі, де згарище старе,
Де бродить дух Князя Роси бентежний,
Якийсь неспокій і туга бере,
Ступаю, мов по зорях, обережно.
А на траві скривавлена роса,
Така гірка, немов сльозина в оці.
Ота строфа, що ти не дописав,
Тилинкою дзвенить в гірським потоці.
Там на горі червоний чоловік
Червоне сонце розколов надвоє.
Та ще нуртує у смереках сік
І з вітром гори розмовляють твої.
Бо замахнула ворона крилом
Злослива пані із лихої ночі,
Слова зів'яли, луснуло перо,
Сльоза застигла у сумному оці.
І бродить дух по горах і пляях,
Дух Тараса – карпатського мольфара.
Читаю пам'ять в небі по зірках,
Допоки небо не сховали хмари.
А над горою, де в сирій землі
Вічний бунтар знайшов собі притулок,
Летять у вирій сиві журавлі
І на крилі несуть його зажуру.

* * *

*Мені не треба десять сонць –
Живу тобою, Україно.*

Тарас Мельничук.

Комусь замало сонця й зір,
І всіх скарбів, що десь у норах,
А ти гострив перо і зір
І грів в долонях рідні гори.
Тобі потоки голосні
Трембітами у зворах грали
І росами цвіли пісні,
Що душу змалку зчарували.
В могутті величі й краси
Чугайстром хмарами гойдаєш.
Бо ти, Тарасе, Князь Роси,
Що росами під сонцем грає.
І десять осяйних світил
Не прагнув мати в небі синім,
Бо у розкриллі дужих крил
Над світом відкружляв орлино.
І сонце в небі лиш одно
Тебе вело по тій стежині,
Де мами біле полотно
І роси неньки-України.

*

*

*

*Падай, Ікаре,
Не мучся даремно.
На падіння право
Заслужив ти летом.*

Тарас Мельничук.

Тобі кричали: «Падай, Ікаре!»
Не любить сонце ті вільні крила,
Спалить світило вогненным жаром
Воскові плечі твоєї сили.
А ти не слухав – все вище, вище,
Щоби торкнутись руками плазми.
Згоріли крила в лихім кострищі –
Упав на землю, мов велет, плазом.
Волали хмари: «Осанна, слава,
Слава світилу, що сяє в небі!».
А ти в польоті здобув те право,
Упасти гордо, мов білий лебідь.

* * *

Не бронзовітиму ніколи ідолом,
Та слід залишу на земних стежках,
Я день новий далеко десь на віддалі
Чув пульсом і душею, а не в снах.
Я серцем чув, як линуть біоструми
Навесні у бузковому листку
І плакав яблуневим, жовтим сумом
У поруділому осінньому садку.
Мені співали верби над потоком,
Сerpневі зорі падали до ніг,
Я інший світ пізнав ліричним оком
І світ отой, мов талісман, беріг.
Не бронзовітиму ніколи ідолом
На велелюдних площах і шляхах.
Щасливий тим, що бачив десь на віддалі,
Що іншим і не марилося в снах

* * *

Нав'язливо – цитринові вітри,
Зневіра, наче іній, душу коле.
Міраж надії із очей зітри –
В пенатах лжі перемінились ролі.
Міраж надії – крига під ребро.
Болить, раниць розтоптане начало.
Перебродило молоде вино,
Перештормило, мов дев'ятим валом.
Нувориш, наче вовк серед ягнят,
Немов сучата, скиглять різноісти.
Чумніє голих можновладців ряд –
І шабаш там справляють сатаністи.

* * *

І знову розпинають на хресті
Нові Пилати гордого Пророка.
Сліпці ховаються, немов кроти,
У нори зачервивлені глибоко.
І знову розпинають на хресті
Ще нерозквітлі пелюстки надії.
У храмах честі в молитвах не ті,
Що віру і любов у серці сіють.
І знову розпинають на зорі...
(Кого ще нині з нас не розпинали?)
Спеклася кров на чорнім вівтарі,
А їм все мало жертви, усе мало.

* * *

А ви чекали вітру перемін,
А ви ладнали паруси і стерна.
Але від редьки не солодший хрін,
Не жито змелено – гірчичні зерна.
Не дме у парус ані норд, ні вест
І човен, мов з горіха шкарлупина.
На морі – штиль. Та наче віщий перст,
В тумані зорить берег Ойкумени.

* * *

Колись давно придумали індуси,
Чи лами із Тибету жовтолиці,
Що в день останній втілюються душі
У баобаба, клена чи ялицю.
В рудого пса, а, може, у кобилу,
У горду лань, чи мавпу голозаду.
А я прошу усі небесні сили
Постати світлим гроном винограду.
Отим, що випив хміль дощів травневих
І сонячні промінчики барвисті,
Що не ховався під високим деревом
І навіть в дощ не накривався листям.
Над ним гуділи медоносні бджоли,
Губили мед із ніжок волохатих,
І позбирали грона ті поволі
Меди, дощі і сонячні дукати.
Така й душа моя барвисто-веселкова,
Мов винограду незбагненне диво,
Вона солодко піниться у мові,
Хмеліє у коханні незрадливім.
Колись нащадки зріжуть ту косицю
Смугляво великодню, мов галунка,
І образ мій постане світлолиций
У гроні – виноградному дарунку.
І добре це придумали індуси
Чи лами із Тибету жовтолиці,
Що розцвітають знову наші душі
У гроні винограду чи ялиці.

* * *

Коли позаду сто доріг,
Йжиття прочитані величні манускрипти,
Спитай себе, якщо би зміг,
Чи прагнув би в минулім щось змінити?
Чужої віри збудувати храм,
Кохати іншу— русу, чи чорняву,
Чи залишитися з собою сам на сам
І не шукати десь героїки і слави?
Це не для мене, а про вас—мовчу.
У кожного свої думки і правда.
Та дому отчого негаснучу свічу
Нестиму, наче віно долі— завжди.
І розцвітуть кохання пелюстки,
Як і колись, у юнім дивосвіті,
Чужі мені дороги і стежки,
Чужі світи, де не щебечуть діти.
Коли позаду сто доріг,
По тій, що пройдена, пройду я всоте.
Допоки істини твердий горіх
Не розколовся друзками скорботи

* * *

Там, де вікна дивляться на вишні,
Там, де сонце лине до вікон,
Я себе колись навік залишив,
Як сідав в армійський ешелон.
Вікна довго плакали дощами,
Вишня відцвітала і цвіла.
Як там малося моїй старенькій мамі
В клопотах колгоспного села?
Я себе залишив й не залишив,
Там, де очі мамині сумні.
Стеребили у коморі миші
Хрестиком вишивані пісні.
Стеребили пам'яті сторінки,
Наче житній, щедрий околіт.
Шкода, що згубила в собі жінку,
Моя мама в сорок квітних літ.
Шкода, що в колгоспних круговертях,
Згасли вогники в зіницях молодих,
Що поштар в квітневому конверті
Звістку передати вже не встиг.
Там, де вікна дивляться на вишні,
Де проміння лине до вікон,
Мама-Богородиця безгрішна
Ластівкою лине у мій сон.

* * *

Колись малим я мріяв про коня,
Щоб він був іншим, ніж мій іграшковий.
Щоби поніс галопом серед дня
З дитячої світлиці у діброви.
Щоб обігнав усі прудкі вітри,
Летів на крилах через ріки й гори.
Я так хотів побачити світи,
Оті казкові, дивні, неозорі.
А потім на сусідськім лошаку,
Що ще не знав сідла ані упряжі,
Що скинув з гриви стрімко, насакаку,
Я подорослішав якось одразу.
І зрозумів—на все є долі знак,
Що і в коня свої бувають примхи,
Що на скрижалях неба зодіак
Дарує пісню скрипки й бренькіт дримби...
Колись малим я мріяв про коня.
Тепер мене везуть залізні коні
І на душі вже панцир і броня,
Що від дитячої наївності боронять.
Я прагну розірвати ту броню,
Обняти знову іграшкову гриву.
Вклонитися, мов ідолу, коню,
Що сотворив мені маленьке диво.

* * *

Ту липу пам'ятаю молодую,
Сром'зливою, немов дівча.
Напевно, в ній була своя душа,
Бо вабила красою неземною.
Коли цвіла в купальський зоресій,
У вечори кохання і надії,
Здавалося, що зможу все, й зумію
Навіть бджолою забриніти в ній.
Ту липу пам'ятаю молодую,
Як трави ще некошені цвіли,
Як ми, мов липа, юними були
І все в житті здавалось лиш грою.
Корона цвіту зблідла на вітрах,
У далині затихла пісня бджілки.
Сльозою дощ тремтить на кожній гілці
Й сумує, що відлинув в ірій птах.
Лише та липа, наче мати,
Стоїть на варті край моїх воріт.
Я не питаю скільки липі літ,
Бо і себе боюся запитати.

* * *

У тім краю мене вже не чекають,
А все ж прийшов, неначе блудний син.
Вітри торішнім листям замітають
Мої сліди на сторінках стежин.
Та що сліди? Мене тут призабули—
Криниця, сад, горіх і комиші.
Лиш пес старий, уже сліпий й нечулий,
Відчув присутність рідної душі.
Торкнувся носом, гавкнув зо три рази:
«Привіт, старий, спасибі, що впізнав,
Тобі я, друже, по секрету скажу,
Що я за вами завше сумував.»
Тут стара хата вікнами до сонця,
Така знайома і така близька,
Стоїть моєї долі охоронцем
І, наче ненька, скільки літ чека.

* * *

Долинає минулого плескіт,
Із століть, де цвітіння і тлін.
Задивився в мозаїку фресок,
Що зоріють з облуплених стін.
На руїнах старої святині
В рештках смальти образ живий—
Мати Божа маленького сина
Пригортає до білих грудей.
Її очі— туга вселенська,
Сяє святість на світлім чолі.
Мов в моєї старенької неньки,
Що у грудях таїла жалі.
Що в людей не просила розради
І в штормах вікових лихоліть,
Наче яблуня посеред саду,
Дарувала нам ніжності цвіт.
Долинає минулого плескіт
Із віків, де цвітіння і тлін.
Очі мами дивляться з фресок,
Наче зорі з небесних глибин.

На колінах твоїх італійське дитя,
Дві тернини очей, мов вуглини.
Хто ти? Ангел небесний чи зоряний птах,
Що прилинув сюди з України?
Притулилось маля, мов до рідних грудей,
П'є любов, наче квітка росину.
А тебе одиноку поміж людей
Не зігріє чуже Авеліно.
Колискова гойдає напружену ніч,
Сон приліг на засмучені вії.
Обережно, Маріє! Любов не скаліч,
Помолися до діви Марії.
Помолися, щоб там, у покутським селі
Сиву неньку літа не схилили,
Щоб твої діточки – ластів'ятка малі,
Пам'ятали про маму й любили.
Це ж для них, мов листочок сумний від гіллі,
Тебе вітер пригнав в Авеліно.
Це ж для них у далекій чужинській землі
Ти гойдаєш не рідну дитину.
Сльози впали дощем на зароблений гріш,
Згасли зорі за обрієм синім.
Помолися, Маріє. Вклякни навколіш.
І, будь ласка, прости Україні.

* * *

Лікували виразки й артрити
Й катаракту в світляках очей,
А забули душу просвітлити,
Що була чорніша від ночей.
Лікували в клініках заморських
Серця зболеного неритмічний бій,
А душа, немов проміння горстка,
Шлях до Бога прокладала свій.
І ніхто не бачив того світла
У тонелі сподівань й марнот,
Лише зблідла зіроньки позлітка
Й пісні не завершився акорд.
Лікували виразки й артрити
І у мозку неприродний зсув,
А душа хотіла говорити—
Та ніхто її чомусь не чув.

* * *

І знову усе перекручують,
Перетрушують пласти історії
І стогнуть в могилах мученики,
Кривавлять у небі зорі.
Я чую як плачуть трави,
Зелені гаї і стерні,
Хіба дорогу до слави
Можна здолати екстерном.
Болять незагоєні рани,
А ви на них солі і солі!
Сини, пожалійте маму,
Нехай лютий біль не коле.
Сини, пожалійте маму,
Бо мама у вас єдина.
Болять незагоєні рани,
Болить мені Україна.

* * *

В краю блюзнірства та інтриг,
Червоне яблуко спокуси
Хтось надкусив, а хтось – не встиг,
А іншого ніхто не змусить.
В краю блюзнірства та інтриг,
Де небо сонця ся встидає,
Вже наробили стільки лих
Червоні яблука із раю.

* * *

Я за собою залишаю право
Бути суддею й катом водночас,
Судити лжепророка і Варавву,
Себе судити й не судити вас.
Я за собою залишаю право
Сказати «так», або сказати «ні».
Голодним бути, чи хмеліти в славі,
Зломитися, чи вмерти на коні.
Я за собою залишаю право
Любити, ненавидіти, судить,
Доки палають сонячні заграви
І серцем відчуваю кожну мить.

* * *

Пролетіли роки – блискавиці,
Вже на скронях блищить сивина,
Але юність так часто ще сниться
І у серце приходить весна.
Не жалію за тим, що минуло,
Що я втратив і що я здобув.
Наворожили сиві гуцули,
Мені довгого в світі віку.
Малювали щасливі стежини
В моїм добрім зеленім краю,
Де потоки між скелями линуць,
Де шукав дивоквітку свою.
І знайшов, не жалію, не плачу,
Як Єсенін сказав на льоту.
Я відчув, що на світі щось значу,
Коли маю і ціль, і мету.

Моє село.

Є у кожного край свій лелечий,
Є у кожного рідна земля,
Де на плечі лягає вечір,
Де голубить шовкова трава.
Де матуся і батько, і мила
Нас чекають з далеких доріг.
Де джерельна вода дає силу.
Де твій затишок і оберіг.
І у мене на синій планеті
Є маленький-маленький куток,
Де пізнав я невдачі і злети,
Де у мріях летів до зірок.
Слово «Коршів» для когось байдуже,
Слово «Коршів» для когось чуже,
А для мене воно, наче ружа,
Манить, коле і в серці живе.

* * *

Це не правда, що змили кривицю дощі
На розстріляних зболених стінах,
Багрянє вона і на стінах душі,
Багряниться в душі Батьківщини.
Це не правда, що славу забрала вода,
Що пергаменти пам'яті білі,
Бо весняно пульсує краса молода
І дзвенять ще пісні на весіллях.
Це не правда, що вкрились іржею мечі,
Що опришки вдягнули спідниці,
Бо у кузнях небесних зірниці вночі
Божим духом гартують рушніці.

* * *

А слово горнеться до слова
І думка лине, мов струмок.
Розмова, загадкова мова,
Все щире, мов весна й бузок.
Все щире, мов дитячі очі,
Первіснорічне, мов земля.
Зі словом прірву перескочиш,
Здолаєш гори і моря.
А слово горнеться до слова
І мова, мов калини цвіт,
І пісня давня колискова
Гойдає веселковий світ.

* * *

Є люди світанкові й вечорові,
Є – сонячні й захмарені також,
Є – мов з астралу, дивні й загадкові,
Є і сумні, немов осінній дощ.
А я, купаючись в ранкових травах,
Збираю сонячні перлини, мов зерно,
І у вечірніх зоряних загравах
Життям хмелію, мов п'янким вином.
І, як галунка світло великодня
Розвеснююся гілкою й стеблом
І не сумую, коли дощ холодний
Затьмарить душу ворна крилом.
Є люди світанкові й вечорові,
І різна в кожного і доля, і краса.
Але усіх, народжених з любові,
Єдині гріють світлі небеса.

* * *

По кому так скорботно плаче дзвін,
Що аж зронили хмари чисті сльози.
Помер Іван, що повернувся з війн,
Що пережив «колгози» і морози.
Просто помер. Помер дідусь Іван –
Ще одна зірка впала з небосхилу.
Помер ні від хвороб, ані від ран,
Літа, літа, мов черва, підточили.
А він орав, він сіяв, він косив,
Голубив діти і ростив онуки,
В нікого він нічого не просив,
Бо гордий був і все уміли руки.
Він не вклонявся владі до колін,
Плював на нові віяння і моди .
Він в серці мав стонадцять Україн,
Не вернеш діда – звідти не приходять.
Плачуть свічки. Помер старий Іван.
Зложили руки, мов потерті крила,
Пройшов війну велику ветеран,
А в мирні дні кістлява обхитрила.

* * *

Муляжами засвітного світу,
В нафталіновій скрині на дні
Хтось сховав засушені квіти,
Наче мощі, прадавні сумні.
Хто, коли – чи за цісаря-тата,
Чи оті, з ореолом зорі?
Може, з ними ходили вітати
«Визволителів» дітки малі.
Не столочили їх чорні танки,
Не стоптали черстві кирзаки,
Закривавлені сині світанки
Пелюстками кричать крізь віки.
В нафталіновій скрині в коморі,
Шифрограмою сивих віків,
Згасли квіти, як гаснуть зорі,
Я тривожити їх не посмів.

* * *

Виорю душу, заволочу думками,
Посію квіти, нехай цвітуть,
Над моїм ланом весняним зламом
У білім цвіті рої гудуть.

Виорю душу на зеленвруну,
На хліб духмяний, на коровай,
Нехай ніколи з осіннім сумом
Дощем не плаче душі розмай.

Виорю душу золотим ралом,
Промінням сонця засію в ряд.
До мого серця, мов до причалу,
Весняні мрії з морів спішать.

* * *

Мені би межу перейти, а там
Таке далеке бажане вже поруч,
І давній гріх за спокусливий овоч
Простить душі високий, світлий храм.
Мені би межу хоч на три свічі
Здолати, як долають перепони,
І хай несуть галопом сині коні
У світ химерних спогадів вночі.
Мені би межу перейти в світи,
Тернисту віху між святим і грішним.
На митниці там не підкупиш грішми,
Та все ж іду. Не можу не іти.

* * *

*І знову сам воюю проти себе –
Два чорти схарапудились в мені*
Василь Симоненко.

У каруселях заперечень
Десятки «так» і сотні «ні».
Тремтять на гострих лезах речень
Слова холодні і сумні.
Шматують душу протиріччя
І, наче пазурі, шкребуть,
Не ніжить, а лютує січнем
Липуча буднів каламуть.
У каруселях заперечень
Згубився десь розумний слід.
І важко у хвилини зречень
Нових не натворити бід.

* * *

А пам'ять, наче вічне джерело,
Не висихає і в пекельну спеку.
Не зазирнеш в її дзеркальне скло,
До дна не вип'єш, наче воду з глека.
Вона цвіте, мов рожа в квітнику,
Цілована росою і дощами.
І сонце у барвистому вінку
Її промінням ніжить, мов руками.
А пам'ять, як вечірні небеса,
Що дивляться у душу із висока.
Хмарини білої розплетена коса
Її ховає від лихого ока.

* * *

Позбирай мені, доле, дороги додому,
Де колись я травневий ходив,
Де залишив неспокій і втому,
Де мої нерозквітлі сади.
Позбирай мені, доле, усі ті стежини
У полях, у житах, у світах,
Звідки птахом колись прилинув
І вже в небо не злину, мов птах.
Позбирай манівці й сірі бруки,
По яких я ще маю пройти,
Лиш ніколи гостинцем розлуки
Не веди мене, доле, в світи.

* * *

Гострі кути можна обійти
І не кидатись на піки і леза,
Але як досягти мети,
Коли замість серця – протеза.
Коли байдужість, немов багно,
Затягує у трясовину,
А байдужому все одно
Перед ким горбити спину.
Гострі кути можна обійти
І медово плескати язиком,
Коли рвуться гадючі роти
І тебе обдирають, мов лико.
Коли все в рідній хаті не так,
Коли бліднуть знамена високі,
Коли пальці, стуливши в кулак,
Відступаєш назад на три кроки.
Коли плачеш, а очі сухі,
Коли тернять, а крові немає,
Коли часом думи лихі,
Наче пазурі, розривають.
Гострі кути можна обійти
І на прю не ставати клином.
Та ніколи не дійдеш мети,
Коли в собі не знайдеш людину.

* * *

Часом світла лиш в кінці тунелю.
Часом сонця лиш за край вікна.
Та завжди дух приязні в оселі,
Коли думка всіх єдна одна.
Коли світяться зірнички-оченята
І малюють пензлики весну,
Це тобі продовжують внучата
Мить життя на сходинку одну.
Рум'яніє бульба на пательні,
І заморська кава духмянить,
Телевізор лагідно з вітальні
Вогником барвистим мерехтить.
Це мелодія домашнього затишку –
Ряд книжок за кришталевим склом,
Капці, що в кутку дрімають нишком,
Абажур зелений над столом.
Це гармонія зі світом – рівновага,
Де на шальках віра і мета.
Золото з піску просіє драга,
А в родині – злагода свята.
Часом світла лиш в кінці тунелю.
Часом сонця лиш за край вікна.
Та завжди весела та оселя,
Де квітує щирість, мов весна.

* * *

Чуже тепло не гріє, а спалить,
З чужого горя не сплетеш косицю.
Ненавість щире серце скаменить
І скаламутить у душі криниці.
З чужого вогнища своє не розпалиш,
З чужого слова виросте папуга.
Не думай, що ти мудрий, як мовчиш,
Ще хтось подумає, що недолугий.
Тугий на вухо чує, як дають.
Присліплений лиш бачить те, що хоче.
Байдужого не за байдужість б'ють,
А як чиюсь там межу перескочив.
Своя сорочка ближче до плеча,
У рідній хаті навіть стіни гріють.
Якщо ти у житті колись втрачав,
Знайти скарби, не полишай надії.

* * *

Не сумуй за цвітом, що спадає,
І за днем, що у минуле втік.
Якщо яблука гіркі у ріднім краю,
То в чужинських – не солодший сік.
Не сумуй за цвітом, що спадає,
А сумуй за тим, що відійшло.
Знову забуває цвітом-маєм
Вишнями завітчане село.
Знову бузьки заклеочуть щедро
І хрестини принесуть у дім.
Пасіка життя пахучим медом
Келихи наповнить – та не всім.

* * *

Коли десь ніч рознесли сови,
А день не визрів, мов бузок,
Не обминай мене, любове,
Ані на мить, ані на крок.
Не йди повз мене гонорово,
Коли навіть погасне день,
Знайди мене у кожному слові
Серед неспіваних пісень.
Не обминай мене, любове,
Коли спадає з яблунь цвіт,
Не обминай мене ніколи,
Допоки я і білий світ.

ПІЧ

Ця піч давно забула запах хліба,
Забула колір сонцекалачів,
Мовчить, мов скаменіла біла риба,
На березі невтішених жалів.
Ця піч – релікт, затула поржавіла,
Із ніздрів печі вивітрився дим,
Мов стара баба, сонна, заніміла,
Уже не манить полум'ям рудим.
Який то хліб величний і духмяний,
Мов Бог, на капустаному листку,
Колись ця баба дарувала мамі,
Долоню зігріваючи шорстку.
Раділа ненька і раділи діти,
Той хліб святий – усіх трудів вінець.
І так любив я на опічку грітись,
Немов на стрісі сірий горобець.
А піч пливе у спогади крізь зими,
Хоч вже не пахне хлібом її сон.
Приніс учора внук із магазину
Серійний, мов клонований, батон.

* * *

Чомусь у пам'яті навік застигло,
Живицею-смолою з деревця,
Як стрий Василь колись крутив точило
І круг не мав початку, ні кінця.
Крутилось коло в жолобку з водою
І злості набиралися ножі.
Сокири пили їдь, не до розбою,
А щоб дуби рубати на межі.
Крутилось коло кам'яним бездум'ям,
Іскрились леза, сипався пісок.
Сточився круг і стрий, з газдівським сумом,
Повісив стерте коло на гвіздок.
Давно нема ні стрія, ні точила,
Лише в stodолі заржавілий цвях.
Та в пам'яті живицею застигло
Червоне коло й сонце на ножах.

* * *

Шие серпень золоту мережку
Шовками-парчею на вікні
І в уяві стелить жовту стежку,
Що так часто марилаь у сні.
Пам'ятаю шлях той від дитини,
З мамою долав його не раз,
В Коломию – місто спасовини,
Де царює всевельможний Спас.
Грають дзвони, мов святі органи,
Прут цілує чисті береги,
Коломия щедрими дарами
Гостей зустрічає дорогих.
В кошиках грушки і паперівки,
Великодній, рушниковий шарм.
Спас медв'яним запахом спасівки
Відчиняє золотистий храм.

* * *

Це не притча, а вірш для усіх,
Несла ворона круглий горіх.
Украдений не із дірявого міха,
А зі старого дуплавого горіха.
Летіла ворона понад обліг
І зірвався із дзьоба горіх.
Упав на шовкову травичку,
Закотився під зелену мичку.
Та прийшли із плугами орачі
Надуті, пихаті, мов сичі,
Загорнули горішок у скибу,
Мов в намул полохливу рибу.
А на другий весняний рочок
Із шкарлупи виліз листочок,
Простягає до сонця хвостик
І ворону запрошує в гості
«Прилітай на зелене свято,
Будеш, вороно, хрещена мати.»
Це не притча, а вірш про горіх,
Що із дзьоба упав на обліг.

* * *

Чим завинила сива кобила,
Що з копита підкову згубила?
Для неї згуба – велике горе,
Бо гострий камінь в копито коле.
А хтось радіє і щастям повен –
Знайшов, мов місяць, круту підкову.
Чи то на долю, на повні скрині,
Чи на музики гучні весільні...
...Уста шепочуть «на многі літа».
А десь ридає сумне копито.

* * *

Люди, мов мурашки,
А мурашки, мов люди,
Будують мурашники
На вселенському велелюдді.
Гріються у темних норах,
Шкребуться в глухі стіни
І спадає попіл, мов порох,
На те, що зотліло, і що нетлінне .
Люди, наче мурахи,
А мурахи, мов гомо,
Тягнуть личинки, мов лахи.
А куди? Невідомо.
А навіщо? Щоби потому,
Як із вирію прилинуть пташки,
Будувати мурашники
На вселенському велелюдді.

* * *

Мурашка на листочку, а листок
Футбольним полем дихає весняно.
Куди, мурашко, котиш свій клубок,
Куди везеш личинку вранці-рано?
За край листка обвал іншосвітів,
За край листка чужі мурахонори,
Вернись, мурашко, доки не згорів
Кришталь роси на цьому футбольнім полі.
Вернися до родини, у свій дім
І вибачай, будь ласка, косареві,
Що потривожив вранці, наче грім,
Твої покої посвистом сталевим.
Коти свій біль, коти, мурахо, скарб
За край листка, а може, до стеблини.
Долай, мурашко, цей останній карб,
Бо кличуть болем нори мурашині.

... Доки не пізно – бийся головою об лід...

Олег Лишега.

Не кожному вдається впасти вдало
І тім'ячком не вдаритись об лід.
Не кожен встигне вхопити медалі,
Якими обдаровує цей світ.
Не вір, що не наставить доля ріжки,
Як навіть встанеш з правої ноги.
Не вір, що любить пес Бровко огризки,
Він теж смакує з сиром пироги.
Не жди, коли забули приходити,
Мовчи, коли слова легкі, мов дим.
Подумай, а чи варто чарку пити
Де-небудь, просто так і хтозна з ким.
Не розмірковуй мудро, мов філософ,
Бо все одно не зміниш оцей світ.
Після весни і літа прийде осінь,
А там – не вдарся тім'ячком об лід.

* * *

А ти казав, що дружба не ржавіє,
Що не розлучить нас вогонь ані вода.
Ріденький дощ осіннє небо сіє
І вікна, мов заплакана слюда.
Може то небо плаче за минулим,
Яке було, а може, не було.
Жало образи, наче гостра куля,
Крізь серце наскрізь голкою пройшло.
Так мало часу, щоби все простити,
Забути все, немов вчорашній сон.
Осінній дощ купає сірі плити
І липне до заплаканих вікон.
А ти казав, що дружба нержавійка,
А поміж нас полуджений метал.
Корозії, зловіснорижі змійки,
Вже біля серця... Жаль!

* * *

Що хоче жінка – того хоче Бог.
Сказав колись філософ Аристотель,
А жінка і алмаз спалить на попіл,
Коли у гніві клекотить за двох.
А жінка з марева збудує храми
І стане в них найвищим божеством.
Та навіть неба голубий огром
Ніколи не поділить між жінками.
Їй дай усе відразу і сповна,
Невже боги також не знають міри?
П'янить, мов кров, божественна офіра
І прокисає в келихах вино.
А жінці Бог заповідав із раю,
Коли покуту за спокусу дав.
Нехай собі скарбів не вибирає,
Лише в коханні гине й воскресає
Та в муках знов народжує любов.

* * *

Розійшлись ранкові поїзди
Через гони до далеких станцій,
А із неба місяць молодий
Зазирає в шибку крізь фіранки.
За вікном примара темноти –
(Довгі ночі в середині грудня).
Десь ліхтар станційний розбудив
Сонні очі і дорогу в будні.
Шпали, рейки, цокоти коліс –
Все як було на початку шляху,
Коли поїзд в юність мене ніс,
Мов на крилах весняного птаха.
За вікном примара темноти,
А чи сонце вигляне – не знаю.
Линуть рейки стрічками в світи,
І світанку станції чекають.

* * *

Весняний вірш на зеленбрамі
Пахне жасмином і бузком
І посилає світлограми
У небо під дзвінке крило.
А літній, у стеблі пшеничнім,
Колоссям грає з краю в край
І щедро, по прадавній звичці,
Дарує сонцекоровай.
Осінній вірш димить туманом,
Куделю бабину пряде,
Солодкі вина цідить в збанок
І в кошик яблука кладе.
Зимовий – в хату колядою
Пливе, мов дідух, з правіків
І снігощедрою рукою
Віншує всіх колядників.

* * *

Невже той бузьок, що сидів на хаті,
Так полюбив наш комин і наш дах,
Що восени привів рідню крилату,
І над подвір'ям в'ється в небесах.
Я не задобрював його пшеницею ні просом
(Пшеницю крали сірі горобці),
А він приніс мені на крилах осінь,
І хмари низькі, наче в молоці.
А він приніс мені пожовкле листя,
А сам у вирій клином замрячів,
Чи ще поверне навесні туристом,
Чи впаде зморений серед чужих морів.
Я так чекаю ті весняні крила,
Може, мов пролісок, завеснянію й сам,
За бузьками хатина затужила
І комин, що димить у небеса.

* * *

Давно не сняться юні сні,
Русявий чупер пахне снігом,
А ти приніс мені з весни
Світлини давньої відлигу.
На мить, чи дві в душі бриндуш
Пробився, наче змерзлий цвяшок.
Нехай росте. Замри. Не руш.
За нас світлини все розкажуть.
Так рідко дивлюся на них,
Фіалки снів цвітуть колишнім.
Упав на чупер білий сніг
І там назавше слід залишив.

* * *

Дві веселки висіяли хмари
На фаянсі голубого денця,
Дві веселки, мов весняні пари,
Гріються на сонячному кренці.
Дві веселки висіяло небо,
Два блакитних щедроперевесла.
Дві веселки у зіницях в тебе—
Це їх бузьки з вирію принесли.

* * *

А так хотілося розперезатися дощем,
Пролитися на трави теплою зливою,
Вмити весняне дівоче лице,
Очі-волошки зробити щасливими.
Скупати пелюстки півоній в саду,
Заграти на струнах срібного плеса,
Щоби почули, що я їду
Трави, дерева і квіти воскреслі.
А так хотілося розперезатися дощем,
А чомусь посіявся сірою мжичкою.
Наче капусту, осінь січе
Сиві тумани над сонною річкою.

* * *

Поміж камінням голубі пструги,
Вода млинує у вузькій заплаві.
Все як колись і тиша навкруги,
Мов в пантеоні втраченої слави.
Все як колись – у ті ще юні дні,
Все як колись – лише тебе немає.
Пструги сховалися на жовтім дні
І Прут, мов легінь, в далеч поспішає.
Все як колись – і місто і ріка,
Пструги на дні і хвилі у заплаві.
Торкнулась пліч, немов твоя рука,
Вербова гілочка грайлива і цікава.

* * *

Дощівка з ринви, мов з нової помпи.
Дощ по даху на клевчиках цимбал.
І сонце журно, мов свекруха омпна,
Ховає поза хмарами свій жаль.
На кого злиться – чи на цю дощівку,
Чи на потік, що наче гук, шумить?
Чи на біляву, чарівну голівку,
Що десь під парасолею спішить?
А дощ із ринви музикою лине
І жебонить сопілкою вода.
І тільки грім, що часом басом гримне,
Нагадає усім хто є ґазда.

*

*

*

Тремтить роса, мов пташка на мороз,
Тріпоче крильцями у чорне віко ночі,
А вітер стих, мов межу перескочив,
І ти не спиш, і я не сплю також.
Немов антена, голубе вікно
Ловить сигнали твого біополя
І хвилі б'ють півмісяцем, півколом,
Півдійсністю наївною, півсном.
Не спить роса і ти чомусь не спиш,
А сотовий дрімає, наче котик.
Єдиний рух і десь замкнеться дротик
І ти у трубку знову промовчиш.

* * *

Осінній сад пряде дивонитки,
Узори вишиває, мов майстриня,
Червона вишня листя, мов зірки,
Сипле дукатами у поруділу скриню.
Налились воском дулі запашні,
Червоні йони вилізли на чубки,
Палає горобина у вогні,
А край вікна воркують дві голубки.
Осінній сад пряде дивонитки,
Чомусь так мало зеленбарвінкових,
Майстриня-осінь шиє рушники,
Де колір сонця – золота обнова.

* * *

А оси, мов газдині, на балконі
Обсіли сушку золотих грушок.
Грушками пахне осінь, і долоні
Мої також пропахли до кісток.
Грушками пахнуть оси й білі хмари,
Грушками пахнуть квіти і гаї,
А десь вже небо журавлині пари
Несуть на крилах у чужі краї.
Тяжіє яблуня, мов на порі невістка,
Вагомі грона звисив виноград.
І сонце, мов розпечене залізко,
Прасує легко поруділий сад.

* * *

Куций день війнув сніжком,
Зник, мов заєць, за горбами.
Місяць креше лід рогом
І жартує із зірками.
Ніч ворожить в бузині
На морози й завірюхи
І на білому коні
Возить снігові кожухи.

* * *

Відлинуло барвистя свят,
Душа запрагнула затишку.
Залишив Бахус райський сад,
Читає еротичну книжку.
Облисів білим дідом ліс,
Лише ялиця молодиться,
І чорні смуги від коліс,
Мов зморшки, на дороголицях.
Сховались в стріху горобці,
Корови п'ють задуму сіна.
Тоненька крига на ріці
Бринить струною мандоліни.
Відлинуло барвистя свят,
Тремтить береза на морози.
Залишив Бахус райський сад,
Доїть у Гери руді кози.

* * *

А до зими, як до зими,
Ще треба перейти крізь осінь,
Коли листочки, наче оси,
Бринять пожовклими крильми.
А від зими, як від тюрми,
Не заховаєшся в барлозі,
Прийде і стане на порозі,
Яка вже є – таку прийми.
Іду крізь осінь, жалять оси,
Збираю золотистий мак.
Зима ще не подала знак
І серце милості не просить.

* * *

Вощина снігу ловить білі бджоли,
В пухнасті шуби вбралися дахи
І нишком уночі святий Микола
Приходить в дім, де чемні дітлахи.
Як я маленьким вірив в диво-казку,
І ранку, мов Великодня, чекав,
Чи принесе святий дарунків в'язку,
Чи різочку березову поклав.
Давно казки рознесли білі бджоли
І полинові випито меди,
Але вночі до мене знов Микола
Прийшов усміхнений, без бороди.
Помолодів, чи що, той небожитель,
Чи вже Маланкою до часу став,
А ранком шоколаду чорну плитку
Я з-під подушки теплої дістав.

* * *

Засвіти на ялинці свічки.
Не воскові свічки – електричні,
Хай горять, немов маяки,
Позивні білоперого січня.
Рік минув, наче зовсім не був,
Мов батіг, ляснув десь біля вуха.
Січень валянки дідові взув
І у торбі несе завірюху.
Засвіти на ялинці вогні,
Запроси у гості зірниці.
Намалює мороз на вікні,
Мов художник, білі косиці.
Промениться в бокалах вино,
Новоріччя струмить із екрана,
Січень хмари біле рядно
Звісив з місячного ятагана.

* * *

В шипшиновім кущі, між колючками
Червоні, як намисто ягідки.
Колись свербивусом їх називала мама
І підморожений збирала залюбки.
Бо, підморожений, він був, мов йона,
І ніс здоров'я в щедрому ядрі.
Хоч не щипали ті плоди ворони
І обминали навіть снігурі.
Дощі його вмивали в щедрі днину,
Колиска сонця ніжила гілля,
Від злого ока берегли тернини
У лоні гріла матінка- земля.
Але спалив мороз плоди безвусі
І впав з-поміж колючих загорож
На синьо-білі снігові обруси
Свербивусу червоний дощ.

* * *

Ти живеш в туманному астралі,
З'явишся й зникаєш, мов міраж,
Як нам жити, що робити далі,
Як здолати цей незримий кряж.
В паралельнім світі сонце світить
Може, інше, не таке як в нас,
Інша там любов і астроквіти
Інші лірики приносять на Парнас.
Говорити віршами не модно,
Як в часи Мольєра і Дюма,
Та без пісні на душі холодно,
Мов війнула з осені зима.
Ти живеш в туманному астралі,
Де римують зорі і трава,
Де в печалях на сумних вокзалах
Терпне туга наша вікова.

* * *

В моєму вимірі міраж твого лица
І очі, мов далекі зоряниці.
Це я тобі через світи кричав,
Мов птах підстрелений, із голубої висі.
Це я приходив у ранкові сни
І гладив твої руки і волосся.
Це я розвіявся туманом навісним,
Коли ти не здригнулась на мій голос.
В моєму вимірі сузір'ями пливають
Примарні образи, мов хмари легкокрилі,
І у світлиці пам'яті живуть
Твої усмішки, що, мов небо, щирі.

* * *

Кремінь по кременю – дзвін камінців,
Кремінь по сталі – вогонь.
Дружба до дружби – сила в руці,
Кривда до кривди – холод долонь.
Серце до серця – пісня з небес,
Цвіт осяйний на калині.
Ненависть збурить синяву плес,
Душу зранить, мов тернина.
Промінь до променя – сонцевінки,
Хмара до хмари – громи.
Погляд до погляду – і на роки
В світі оцьому лиш ми.

* * *

Тут все осіннє – яблука і сливи,
Грушки солодкі, і верітки ос,
Й калини неопалене вогниво,
Що молодіє під нектаром рос.
Тут все осіннє – жовтий лист банує,
За ластів'ям із сонячним крилом.
Спасівка-осінь у саду медує,
Спасівка-осінь кличе у село.
В моє село, що на краю Едему,
Рукою щедрою подарувало рай.
Червоні яблука до вітваря несемо
За сонцем, що спішить за небокрай.
Схилилось небо на колиску вишні,
Бринить оса в тенетах павутин.
Яке це диво у саду затишнім
Вітати в небі журавлиний клин.

* * *

Той ліс осінній, трепет гілки,
Листок, що мов метелик, закружляв,
Подарували мені втіхи скільки,
Якої я давно уже не знав.
Зграя опеньок, гриб поважний
Насупив аж на вуха капелюх.
Чекали, що я казку їм розкажу,
А я під корінь стяв їх, мов оглух.
Не чув як ліс кричав: «Не треба,
Не зачіпай, не ріж мою красу!»
Думки отарами жену від себе
І біль осінній в кошику несу.
Той ліс вохровий, трепет гілки,
Листок-метелик, що не докружляв
Тріпочуть в згадках, наче перепілка,
Що прилетіла в гості із дібров.

* * *

А після нас зійде густа трава
І буде колоситися пшениця.
Давно не вірю в казку і дива,
А у купальську ніч ще диво сниться.
А після нас вишневі кораблі
Прилинуть під вітрилами з туману.
І перший крок хтось зробить по землі,
На тій землі, де нас уже не стане.
А після нас у мудрих небесах
Народиться веселкою зірниця,
Й півонії заграють на вустах,
Щоб відцвісти, коли усе здійсниться.
А після нас? Та що там після нас,
Розвіє вітер спогадів світлини.
І буде хтось кохати вже без нас,
На тій планеті, що у вічність лине.

* * *

У чому її таїна?
У чому її загадковість?
Сховала усмішка сумна
Очей непрочитану повість.
Байдужа до всіх дискотек,
До писку крикливої моди,
Лиш клекіт весняних лелек
У серце несе насолоду.
З яких паралельних світів,
З'явилась самотня й немодна,
Богиня з півмісяцем брів
І з поглядом ночі холодним?

* * *

Чомусь той потяг запізнився в часі,
На станцію прибув у глупу ніч.
Плаксива осінь в бочці літо квасить,
Туман завісив сто небесних свіч.
Відлинув потяг поза обрій рвучко,
Охрипла рейок стомлена струна.
Як не з'єднала зоряна обручка,
Не поєднає сонячна весна.
Чомусь той потяг запізнився в часі,
Де стук коліс і запізнїлий свист.
І глупа ніч давно уже не ваша,
Лиш в спогадах кружляє падолист.

* * *

За тобою затужило небо,
За тобою трави у журбі,
Плаче осінь і холодні шиби
Ловлять відблиск жовтої зорі.
А за обрієм, поза зорею,
У краю байдужих і німих,
Сірим листям замело алеї,
Що з дерев осипалось чужих.
І тобі в Іспанії безхмарній,
Полум'яний Пабло чи Хуан,
По-чужинському лепече про кохання,
Хоч не вірить у кохання сам.
Не співає вічні серенади,
Не встеляє квітами стежки.
Українко, ніжна моя ладо,
Не подай чужинцеві руки.
Пташкою прилинь у рідне лоно
Ранньої весни, чи восени,
Хай зігріють матері долоні
Світлу долю й кольорові сни.
У саду осіннім тужить вишня,
Чорнобривці сохнуть над вікном.
На межі між суцим і колишнім
Янгол долі тріпотить крилом.

* * *

Думки про плинність понесе ріка,
Розвіє вітер днів суху задуму.
І вохра листя із осіннім сумом
Примарним скарбом згасне на руках.
Парад життя, немов парад планет,
Затаємничить маревом прийдешнім.
Та ще цвітуть в саду мої черешні
І ненаписаний зоріє десь сонет.
Думки про плинність – олово небес,
Осіння вохра на палітрі долі.
Пливу життям, немов ріка, поволі,
В зелених берегах, до синіх плес.

* * *

Ще згадки в серці, наче рани свіжі,
Не гоїть їх нових вітрів бальзам.
Чомусь не кличе в далеч роздоріжжя.
На ті лани, де сонце п'є туман.
Де у легендах ночі хміль кохання,
Гріховний плід дарує молодим.
В моєму серці незагойна рана
І згадки ілюзорні, наче дим.
Усе не вічне під високим небом,
Пора збагнути, що не вічні й ми.
Та білий світ чомусь здрібнів без тебе,
І хтось неначе душу надломив.

* * *

Вже липа лине в літню ніч.
П'янить духмяними медами.
Між травами і небесами
Стою з зорею віч-на-віч.
А трави, трави до колін
Співають, мов міфічні струни.
І котить вітерець відлуння,
Понад голівки конюшин.
Купальські вогнища димлять
Солодким маревом правіку,
А хтось шукає диво-квітку,
Де ще дуби старі стоять.
Бо скоро зрізаний пилою
Останній велетень впаде.
І папороть вже не зійде,
Де кат лісів ступив ногою.
Купальська ніч несе вогонь,
Сакральним блиском ріже очі.
Через століття перескочу,
У світ неспокою й безсонь.
Де ще молилися березі,
Псалми співали колоску
І важили все на віку
На совісті святих терезах.
А липа лине в літню ніч.
Рогатий місяць, гонить хмари,
Мов заворожений, у чарах
Стою із небом віч-на-віч.

* * *

Не осуди і неосудним станеш
Перед людьми і вічністю небес.
Весь світ, немов коня, не заарканиш,
Не проживеш на вістрі гострих лез.
Не осуди – лише Всевишній може
Вершити свій високий правий суд,
Коли змію пригрієш в теплім ложі,
Не осуди, згаси у собі лють.
Змія не завше підло вдарить жалом
Не завше влє отруту в свіжу кров
Не осуди, не покарай безжально.
Розсудять небо і свята любов.

* * *

Життя малює долі знак,
Нагадує, що все минає.
І найвельможніший й бідняк
З собою світ не забирає.
Метелик в небі забринів,
Веселкою малих крилаток.
Краплину дня на мить зловив,
Зате барвисту, наче свято.
Життя малює долі хрест.
Під білим снігом квіти вмерли.
На місяць бреше лютий пес,
А хтось пакує в скрині перли.
І набиває в чорний рот
Усе, що загребли долоні.
Я ж вибираю інший лот
На торжищі-аукціоні.
Щоб колос сонцем золотів
І серце тішили світання.
І я повік не відболів
До світу Божого коханням.

* * *

Черепком ударившись в одвірок,
Сколихнувши мозку холодець,
Я повірив, друзі, я повірив
В істину, яку прорік мудрець.
– Не неси високо жбан погорди,
Нахилися часом до землі.
І почуєш як співають води,
І життя пульсує у стеблі.

Я розіпну себе і знищу,
Розвію на усіх вітрах.
Хай на вселенськiм кладовищі
Нiхто не знає, де мій прах.
Може колись повернусь знову
З-поміж туманностей й зірок.
Щоб народитися у слові
І пісні заплести вінок.

* * *

Якого вам ще треба раю...

Ярослав Ясінський.

Якого раю просите для себе,
Коли в душі болотяна безодня?
І світлі зорі вже не ваші в небі,
Такі байдужі і такі холодні.
Якого раю просите у долі?
Давно покійники в людській подобі.
У голові на верхніх антресолях
Не згусток мислі, а потворний робот.

* * *

Може краще піти по снігу босоніж,
Утекти із полону світлиці й постелі.
Там під небом, де вітер, вільніш –
Як під пресом високої стелі.
Може краще ступати по гострому склі,
Щоби кров цебеніла із вени.
Бо зціпило тяжіння землі
Закріпачені, приспані гени.

* * *

Добре пам'ятаю вуйка Цьвика
Із язиком гострим, наче цвях.
Як він кляв – до біса, і до лиха,
– Шляк би трафив! А чому не шлях?
Просто шляк – таке слівце, як бритва,
А щоб трафив – це, як грім з небес.
Не завадять просьби, ні молитви,
Вуйко Цьвик сказав і крапка, хрест!
Добре пам'ятаю вуйка Цьвика
І в саду його смачні грушки.
З того часу мої черевики
Потоптали не одні стежки.
Десь натрафив, та мене не трафив,
Ані шляк, ні інша дивина.
Вуйко Цьвик великодушним графом
Всі гріхи мені простив сповна

* * *

Ти моє горіхове зернятко,
Ти мій колос, що чекає жнив,
Чуєш, як курличуть журавлятка,
Хтось із них також не долюбив.
Не приходь у сни зоряносвітлі,
Я осінню вибраю путь.
Твої очі, мов вогні досвітні,
А мої туманами цвітуть

* * *

Мене вигнали з раю ілюзій
На тернове поле сум'ять.
Де і друзі тепер – не друзі,
А стовпи отупілі стоять.
Мене вигнали, наче Адама
В судний день виганяв Господь.
На крутому життєвому зламі
Ворогують душа і плоть.
Мов слимак, хтось сидить у мушлі,
Філософію вічну пряде,
Та він камінь життя не зрушить
І до істини не прийде.
Його треба вигнати з раю
На тернове поле сум'ять.
Де буденність, мов звір, розриває
І байдужі стовпами стоять.

* * *

По Зелених святках косовиця
У зелені дзвони виграє.
І світання в росах-росяницях
Жадібно туман холодний п'є.
Дзвонять коси, наче камертони,
Падає підкошене стебло.
Косовиця вранішнім безсонням
Піснею лунає за селом.

* * *

Мені приснився сон під ранок,
Що зацвіла в саду черешня,
Що там у голубім світанку
Розвеснянілося нарешті.
Відчиню шиби на два боки,
Хай сонце грає в світлих скельцях,
Щоб соловейки і сороки
Вітали днину своїм скерцо.
Щоб ластівка десь тихо-тихо
Крилом черкнула око ставу.
Сонце, мов корж, косичить стріху
І сіє золоті заграви.
Мені приснився сон під ранок,
Що зацвіла в саду черешня.
Води зачерпну повний збанок,
Умиюся й проснуся врешті.

* * *

Лукавив липень піснею бджоли,
І надвечір'я духмяніло медом,
В ти мені на сіні постели,
Хай ніч огорне очі синім пледом.
І буде місяць буцати рогом
Маленьку зірку із сузір'я Веги.
І стануть на сторожі перед сном
Душі сакральні, віщі обереги.
Повір мені, як віриш у цю ніч,
Як віриш у зірниці предковічні.
Послухай серця безголосий клич,
Згадай усе насушне і колишне.
А липень липою лукавить, як колись,
І пахне сіно чарами дурману.
Не збайдужій, не зраджуй, прихились,
Допоки липа цвітом не зів'яне.

* * *

Гойдає вечір зоряну колиску,
Зелену хустку вишня одягла.
І пляцок місяця з холодним блиском
В ставку купався на краю села.
Лиш біла хата, наче білий човен,
Застигла в зеленморі без весла.
І у смереках сполошені сови
Не віщували ще розлук, ні зла.
Черемха духмянила, мов «шанелі»,
А, може, навіть чимось від богів.
І закружляли неба каруселі
Ту ніч, той світ і чари твоїх слів.
Чумацький віз на зоряних колесах
Котився у незвідані світи.
Тоді для нас цвіли вишнево весни
І, наче вишня, розцвітала й ти.

* * *

Білу хустку одягнула вишня,
Мов весільна дружка, у вінку,
І стоїть посеред саду пишна,
Я її не бачив ще таку.
Підкрутив горіх зелені вуса,
Яблуні пливуть за небокрай
І ніхто на світі не примусить
Зупинити цвіту зеленграй.
Одягнула вишня білу хустку,
Літо виглядає з-за горба.
На зелених молодих галузках
Ластівка щебече молода.

* * *

Далека Царина у пам'яті, мов рана,
Той біль не залікує лікар-час,
Там на подвір'ї світлий образ мами,
Мов зіронька ранкова, ще не згас.
Там тато косить руту-конюшину,
Гудзаві пні рубає на дрова
І в таємничім затишку ялини
Вночі скрипить стара вдова-сова.
Той голос лиховісний чую й нині,
Над збайдужілим і сумним селом
І хата-пустка, наче домовина,
Вже не зігріє матері теплом.
Дивлюся у холодні шиби хати,
Що сонцем майорілися колись.
Душею кличу: «Тату, тату, тату,
До мене ще хоч словом озовись!»
Так рано ти пішов із цього світу,
Від тебе я вже старший на літа.
Десь відлетіли весні буйноkwітні
В туманах білих, мов осінній птах.
Старенька яблуня біля криниці,
Ще родить яблука зимові запашні,
А ненька в небесах, немов зірниця,
Чомусь не усміхається мені.
Далека Царина у пам'яті, мов рана,
Хіба той біль хтось може загоїть?
На долі перехресних крутоzламах
Минулого зоріє світла мить.

* * *

Немов богиня із морської піни
Пливеш у ванні в лагідній воді.
Вода цілує перса і коліна,
Й вуста, мов вишні, звабні й молоді.
Стікає піна по густім волоссі,
В очах манірна посмішка свята.
Не віриться, що колись прийде осінь
На твої плечі, очі і вуста.
Не віриться, що, мов тумани сиві,
Цей образ десь розвіється, згорить.
Де той маестро, щоби на світлині
Єдиним спалахом спинити мить?
Немов богиня із морської хвилі
У ванні білій, мов на кораблі,
Пливеш у долю, бажана і мила,
Несеш любов на світлому крилі.

* * *

А хміль, мов вовну, з'їла міль
І наступило тверезіння.
Шукаю корінь, чи коріння,
Шукаю істину, чи сіль.
Чому так сталося, навіщо,
Втопив у зелен-зіллі біль?
І хоч поїла міль той хміль,
Та сумніву стискають кліщі.
Тріщить чоло і не до сна,
В очах туману поволока.
Так легко для душі мороку
Знайти у скляночці вина.

* * *

Радію я, що суший в цьому світі,
Що є у мене друзі і рідня.
Що кажуть «тату» вже дорослі діти
І внукові дали моє ім'я.
Радію тим, що в поетичнім хорі
Мій голос ще октавами дзвенить.
Й чарують серце вечорові зорі
Та неба полудневого блакить.
Радію я, коли весни струмочки
Метафорами в серці забринять
І книжечки метелики-листочки
В руках юначих ніжно шелестять.
Радію, тішусь подихові вітру,
Дощам, що миють куряву доріг.
Життя малюю зоряну палітру,
Немов душі священний оберіг.

* * *

Тягар гріха на пагорбі життя
Вгинає карк натужено додолу.
Десь захмелілий не дійшов додому,
Комусь стежину долі перетяв.
А десь всі десять заповідей Божих
Не оцінив до глибини єства.
І вже будують з криги п'єдестал,
На схолоднілім від знемоги ложі.
Тягар гріха, мов брила на плечі,
Покута п'явкою впивається у тіло.
На пагорбі життя ще свічка не дотліла,
Але до неї лину лиш вночі.
А вдень розвидниться у збайдужілім оці,
Спіткнуся на колючім склі надій.
І хитро візаві промовить мій:
– Чого ти, брате, від життя ще хочеш?

Кликоцеї¹

Звідки увірвався, чом шаліє
Цей весняний легінь-сніговій?
Сонце заховалося й не гріє.
Світ ще нерозквітлий, молодий.
Знову снігом замело алеї,
Посумніли сірі горобці,
І тремтять тендітні кликоцеї
У сільської дівчини в руці.
– Вуйку, вуйку, гляньте, які квіти,
Лиш три гривні за красу землі!
Сніг кружляв сльозою первоцвіту,
Душу навпіл краяли жалі.
Десь зросло це диво при долині
І до сонця рвалося скоріш.
Проклинаю ті убогі гривні,
Що земній красі встромили ніж.
Знову снігом замело алеї,
Світ весняний в білім молоці,
Сірим смутком ніжні кликоцеї
У тремкій від холоду руці.

1 Підсніжники-білоцвіти (діалект)

* * *

Ранковий грім нагадує про себе,
Такий, мов легінь, гойний й голосний,
І блискавиці в грозовому небі
Спішать умити личко до води.
Ще вишні не налилися рум'янцем,
А вже півонії зів'яли кольори.
Травневий грім, що так гуркоче вранці,
Несе дощу грайливого дари.
Пророк Ілля на грізній колісниці
Бунтує в хмарах, доки сонце спить.
Гартує гострі стріли-багряниці
І в бубон грому, мов мольфар, гримить.

* * *

Я не зомбований тобою, ані світом,
Що лжепророками засіяний ущент.
Збираю зорі із вечірніх вікон
І тішуся з пустопорожніх рент.
Мені не треба долі вище чубка,
Ні соломонівих копалень і скарбів.
Десь на смереці горлиця-голубка
Стрічає ранок, що вінком розцвів.
Для неї щастя, коли голуб поруч,
Голівку милу тулить до крила,
А я радів, коли кохання обруч
Серця палкі навіки поєднав.
Спалило літо гілля на смереці,
Дві горлиці відлинули у вись,
Та чомусь згадки ще хвилюють серце
За тим, що не здійснилося колись.
Все запорошить листям й білим снігом,
Величне й пишне похоронить тлін.
Єство радіє не єдиним хлібом,
А й тим, що душу гріє день при дні.
Я не зомбований тобою, ані світом,
Вже не дивуюся нічому і ніде.
Хтось сіє в квітнику чарівні квіти,
А трин-трава й на пусирі зійде.

* * *

Спалив старі листи, немов мости,
А сірий попілець розвіяв маком.
Нехай несуть навіжені вітри
Той попіл. А куди? Мені однако.
Чи на луги, моря, чи переліски,
Чи на Карпатські скелі і плаї.
Мені однако – вже не чекаю звістки,
У серці відспівали солові.
Спалив старі листи, немов мости,
Листочки сірі корчилились від болю.
Десь відлетіло у чужі світи
Все те, що не повернеться ніколи.

* * *

У чому її таїна?
У чому її загадковість?
Сховала усмішка сумна
Очей непрочитану повість.
Байдужа до всіх дискотек,
До писку крикливої моди.
Лиш клекіт весняних лелек
У серце несе насолоду.
З яких паралельних світів
З'явилась самотня й немодна?
Богиня з півмісяцем брів
І з поглядом ночі холодним.

* * *

Напишу листа до запитання,
А кому, не відаю і я сам.
Хай летить у юність спозарання,
Де трояндами завітчані уста.
Де маленька пташечка-лелітка
Сяйво сонця носить на крилі.
І кохання нерозквітлу квітку
За моря понесли журавлі.
Напишу листа до запитання
Почерком дрібним, немов роса,
Хай рясніє, мов алмазограні,
На моїх життєвих полюсах.
Ватру смутку запалила осінь,
У світах розвіялись слова,
Дні пожухли, мов сухі покоси,
Та росинка пам'яті жива.
Напишу листа до запитання,
Передам небесним поштарям.
Соловейко – вісником світання
Кличе знову у квітковий храм.

* * *

Я віддзеркалюсь у твоїх очах,
На синіх плесах, в берегах тінистих,
Де вогник радості й надії не зачах,
А пломеніє юно і вогнисто.
Ті падолисти обважнілих літ
Тебе не похилили, наче смута.
В ясних очах небес блакитний цвіт
І погляд вільний легкий і розкутий.
Я віддзеркалюсь у твоїх очах,
Бо у моїх вже квітнуть хризантеми.
І линуть в даль на ста семи вітрах
Миттєві радощі, турботи і проблеми.
В тінистих берегах знайду спокій,
Лише примруж свої привітні вії.
Бринять думки, немов бджолиний рій,
І погляд щирий, наче сонце гріє.

* * *

А рік, мов громовиця, блисне
І хтось знайомий ненавмисне
Потисне руку вам при стрічі
І мовить, дивлячись у вічі:
– Привіт, старий, дай закурити!
І побажає довго жити.
А те життя на злам стеблини
Заманить ніжністю і кине.

* * *

Медв'яно грає молода бджола,
Спішать до осені спасівки соковиті.
І куриться дорога до села
Копитами і шинами підбита.
Я не питаю скільки літ і зим,
Отій дорозі, що за обрій лине.
Колись по ній пішов я молодим,
А повернувся із журавлиним клином.
І паморозь осіннього крила,
Мов туга, огортає у туманах.
Та ще бринить між липами бджола
І роси помережили світання.
З вощини мед липучий, наче клей,
Янтарнощедро капає на віко.
Спішу з любов'ю й словом до людей,
Лечу за сонцем, проводжаю літо.

* * *

Гойдає лірика дощу.
Краплини виграють, мов ноти.
Я не запалюю свічу,
Хай не димить вологим ґнотом.
Побуду в темряві отак –
В екранах вікон – темінь ночі.
Цей дощ, мов з неба віщий знак,
Мені щось розказати хоче.
А що? Ніяк не доберу,
Де те важливе й сокровенне.
Вслухаюся в краплиногру,
У музику, що в душу лине.
Гойдає лірика дощу.
В колисці серця світлі рими.
Немов у просторі лечу,
У світ далекий і незримий.

* * *

Пилюга часу замете сліди
На мапі посивілої планети.
Саваном вкриють молоді сніги
Граніти пам'яті щербаті і затерті.
Завихрення спіралей і кілець
Когось покличуть у далекі мандри.
І воз'єднаються початок і кінець,
Мов у пророцтві загадковім Ванги.
У далині розвіються дими,
Туманами відлинуть сновидіння.
Через облесні підступи зими
Бджолою лину у пору цвітіння.

* * *

Чомусь так запізнилася зима
І Миколай приїхав на колесах,
Тоненька крига на ставкових плесах
Дзвенить, немов натужена струна.
Чомусь так запізнилася зима,
Дрижать дерева, наче в лихоманці.
Сорока на хвості принесла вранці,
Що снігу навіть в Альпах ще нема.
Чомусь так запізнилася зима
І поїзд запізнівся в Новоріччя.
Старий годинник дні останні лічить,
Ще мить, ще дві – і року вже нема.
А там, а там ялинка відгорить,
Відпіниться шампанське у бокалі.
І понесе святу різдвяну мить
Стара колядка у йорданські далі.

* * *

Не думай, що гнідого завуздав,
Якщо знайшов підкову на гостинці,
Що хтось посіє радість і любов,
Добро і щастя принесе в торбинці.
Якщо знайшов підкову на межі,
Що вигравала сонцем на копиті,
Не ворожи на цвяхах та іржі,
Бо можеш шанс єдиний упустити.
Прибий підкову в хаті на поріг,
А віру в серці обігрій, мов долю,
Якщо в душі зневіру переміг,
Не будеш переможеним ніколи.

* * *

Душа так прагне кольорових снів,
А чомусь сняться лише чорно-білі.
І світлі очі й коси матерів
Пливуть, немов в тумані, посивілі.
Душа так прагне кольорових див,
Пісень, що линуть, наче колискова,
Щоби у серці ватру розпалив
Хтось найрідніший тим єдиним словом.
Душа так прагне кольорових днів.
А великодні свята бавлять зрідка.
Весняний день в півоніях згорів,
А ти, мов квітка, вабиш навіть влітку.

МИТЬ

А мить – посестра вічності струмить,
Немов вода, струмка почерез пальці.
Ну що таке одна коротка мить,
Немов одне зернятко, що на вальцях.
Не змелеш з нього на пиріг муки,
Не вийде на весілля короваю.
Та з миті напуваються роки,
Мов повні міхи щедроурожаю.
Вони, мов сяйвосонячні вінки,
Мов грона ясночолі, на калині.
Миттевості сплелися у віки,
У долю світлу кожної людини.
А мить – посестра вічності – струмить,
Б'є в береги, ламає застороги.
Ну що таке в житті – коротка мить,
Та не позичиш навіть мить в нікого.

* * *

...світ ловив мене, але не спіймав
Г.Сковорода.

Світ ловив мене, та не втримав,
Розірвав я путанки-сіті.
Наче крила, могутні рими
Стрімко носять над грішним світом.
Хтось милується гордим летом.
Хтось ехидно: «Що він шукає?»
Нині греблю гати – поетів,
А господарів не вистачає.
Що, забути про влучне слово,
Взяти вили й лопату в руки?
Завести свиню і корову,
І породисту злющу суку?
День і ніч у городі ритись,
Черв'якам не давати спати,
І несито усе зносити
За сталеві замки і грати.
Я шановні не того злету.
(кожен вартий своїх гараздів).
Я порядний газда між поетів
І свавільний поет серед газдів.

* * *

Далекий грім в глибокій чаші неба,
Осколки блискавиці, мов мечі.
Вагон турбот везу позаду себе,
Бесаги літ тримаю на плечі.
Мені байдужі і громи, і бурі,
Било не раз у груди і лице,
Та в сонцесяйні дні і в дні похмурі
Я завше долі дякував за все.
Мені байдужі навіть цвяхи з неба,
Мені байдужий океан дощів
Та не байдуже в самоті без тебе
Блукати в розмаїтті днів і снів.
Буває, що втрачаєм і знаходим,
Шукаєм прощення за хиби і гріхи,
Але найвища в світі нагорода –
Це дотик серця й вірної руки.

* * *

День келих сонця випив аж до дна,
Чорна спідниця криє ораницю.
У перехрестях сірого вікна
Червонозоро світить залізниця.
День келих сонця випив аж до дна,
За потягом побіг за поворотом.
Та ще дзвенить весни дзвінка струна
На солов'їно-горобиних нотах.
Дві кіски рейок обрубала ніч,
На шпали кинула, мов на драбину,
І лиш далекий тепловоза клич
Гуде протяжно – заберу, не кину.
День келих сонця випив аж до дна,
Та що йому питва з одної чаші.
На рушники позичив полотна
І завтра ними завітчає пашу.

ЦИГАНСЬКИЙ ГОРБ

Ярославові Ясінському.

На тім горбі вже не живуть цигани,
Погасли вогнища у сивині золи.
Лише осінні валуни-тумани
Веретами на ясени лягли.
Тут, наче на міфічному Парнасі,
Боги святили музу молоду
І стара школа, де в похмурих класах,
Дух Кочія¹ чита Сковороду.
На тім горбі вже не живуть цигани
І не ірже вночі циганський кінь.
Лиш строфи, наче діаманта грані
Шліфує ювелір – поет Ясінь.
Там церква пресвятого Миколая
Задивлена в небесну глибочінь,
Старими липами прохожого вітає
І кличе під святу покрову стін.
Циганський горб. А де оті цигани?
В яких світах сліди дзвінких копит?
Шепочуть ясени зеленими губами –
Замри, послухай – то пісні століть.

1 Кочій – перший директор школи в селі Ліски.

* * *

Святкуй той день, в якому ти живеш,
Допоки промінь сонця у долонях,
Допоки еліксир кохання п'єш –
Не забувай цю мудрість Соломона.
Святкуй той день і ту єдину мить,
Яка цвіте, мов квітки пелюстина,
Яка з весняним вітром відлетить,
Немов на небі, голуба хмарина.
Святкуй той день і в сонмищі людським
Знайди для себе лиш одну, єдину.
Плекайте разом сад, збудуйте дім,
Кровину серця подаруйте сину.
Святкуй той день, в якому ти живеш,
Чарує вічна мудрість Соломона.
І доки еліксир кохання п'єш –
Вогонь в душі твоїй не захолоне.

* * *

...Ще перед півнями не прокидались пси.

Василь Герасим'юк.

Ще перед півнями не прокидались пси
У таїні святого передрання,
Лиш вітер в зарубі нестямно голосив,
Мов шаманив, прадавні заклинання.
Ще перед півнями не прокидались пси,
Скоро прокинуться і задзвенять ланцями,
Скоро прокинуться базарні голоси
І сонце відімкне небесну браму.
Скоро прокинуться – ще мить, ще дві, ще три.
А доки півні мервіють на бантах,
Проси замовкнути у зарубі вітри,
Нехай зупиняться хронометри й куранти.
Ввійди очищеним в передранковий храм,
Вклонися місяцю і зірці з високості,
Послухай як небесний лине псалм,
І лиш тоді проси світанок в гості.

* * *

Допоки хтось налущить цибулиння
І скрапле сльози із гірких очей.
Народить терен на межі терпіння
Терпкі плоди на шпилинах ночей.
Тернові грона – селяне намисто,
Я їх у пригорщі по вінця назбирав.
Осіння вишня дзвонить мідним листям,
А я ще літові про тебе не сказав.

* * *

Білий ангел на правім плечі,
Хто на лівім – не знаю.
Певно той, що приходить вночі,
Гріхи в торбу збирає.
Певно той, що сидить на стриху,
Зазирає у шпари.
На стриху, на верху, без страху,
Як ворона без пари.
Білий ангел – біле перо,
Щось нашіптує стиха.
А той другий насупив чоло –
Сипле лихо із міха.
Білий ангел на правім плечі.
Світлий ангел, мов пава.
Білий ангел пече калачі
На весільні забави.

* * *

У мозку – хитросплетеній вощині
Завівся гомінкий бджолиний рій.
Гуде той вулик, ходжу сам не свій –
І день не день – суцільне шумовиння.
А може пасічник прокинувся в душі?
Цілющий мед накорпаю у травні.
А в липні – липи зарюю прадавні,
І медом напою свої вірші.
Вплету у рими запашний прополіс,
Оглави завітчаю у пилок.
І кожне слово, кожен штрих і крок,
Буде дзвеніти, мов пшеничний колос.
Гуде той рій, і хай собі бринить,
Це краще ніж заскніти у німоті.
І меду світанкова позолота
Так сонячно у віршах заіскрить.

* * *

Прихилитися до землі,
До зелених трав приземлитися.
У пшеничному грай-стеблі
У єдине із серпнем злитися.
Забриніти дзвінким хрущем
У травневий медовий вечір,
І розсипатись зоре-дощем
Всім дубам на кряжисті плечі.
А коли зеленим плачем
Упаду під сталевим лезом,
Відспівайте мене журавлем
Під високим безхмарним небом.
Хай трепета, ні граб не тремтять
І береза не ронить сльози.
Ліг туман на сумну сіножать,
Де копиці стоять на сторожі.

* * *

На жеребі вербовім скруха літ,
Гілляччя чорне, мов кістляві пальці.
Перемололи днів столітні вальці
Давно забутий і вчорашній світ.
Вербовий жереб на сухій корі
Порепаній, мов пагорби у спеку,
Мов чіпи пам'яті, мов картотека,
Отих, що колись згасли на зорі.
Отих, що не вернулися з походу,
Що згубилися навіки в чужині.
І повертаються лише у сні
До свого дому, і до свого роду.
Вербовий жереб трухою дупла
Беззубо шамкає коло вузької стежки.
Та ще дарує котики-сережки,
Щоб світла пам'ять знову ожила

* * *

Поміж вогнів, по лезу бритви,
Долаю вперто тьму і світ.
І словом щирим, як молитва,
Шукаю в людських душах брід.
Прагну збудити в тихім плесі,
На дні сакрального єства,
Маленьку бурю, хвилі, сплески,
Все в чому істина жива.
Як крапля довбає граніти,
Так слово в серце пророста,
І піснею дзвенить над світом,
Ота мелодія проста.
Первісновічна, первородна,
Жива, мов небо і вода,
Свята, як днина Великодня,
Як мить кохання, молода.
Поміж вогнів, по лезу бритви
Ведуть провісниці-думки,
А дні, немов метеорити,
Гаптують неба рушники.

* * *

Зміліла сонця вогняна ріка,
Кошлатий обрій, мов полуда в очі.
Зелений кінь по травах поскакав
І бриндуші весняні потолочив.
Подолок хмари заряснів дощем,
Такий вагомий, що вгинає небо.
Черемха цвіту білого плащем
Сусідку вишню пригорта до себе.
Зміліла сонця вогняна ріка,
Земля шинкує дощовим розмаєм.
Зелений кінь до саду прискакав
І білогриво у черешнях грає.

* * *

Весняним ранком юна абрикоса
Найпершою прокинулась в саду
І заплела, немов русалка, в коси,
Рожеву пелюстину молоду.
Їй заздрили і яблуні, і сливи,
І самохвалько парубок-бузок.
Лише мороз дивився збоку криво
І хитро причаївся, мов звірок.
Чекав, коли розсіються тумани,
І сонце ще не вигляне з-за гір.
І крижаним ножем ударив зрання,
Спалив красу, немов тонкий папір.
Мовчали всі, зітхала абрикоса,
Мов заздрісний сусід, радів бузок.
Ніхто не бачив, як котились сльози
По почорнілих щоках пелюсток.

* * *

А сто дощів, як сто мечів,
В кошлату бороду горіха.
Бузок, мов парубок, розцвів
І проситься під теплу стріху.
А сто дощів в долонях днів
Зеленим травам миють коси.
Весною бузьок захмелів
І в дзьобі новосілля носить.
Я сто дощів не заповів,
Просив лиш декілька і годі.
Немов ріка, хлюпоче рів
І скачуть жаби по городі.

* * *

Століття міражують у пісках,
Минуле залишається потойбіч.
І мучить в снах той підсвідомий страх,
Що у пралісі не вполюю здобич.
Що вогнище облизані кістки
Зжере і пустить до небес із димом,
Що я залишуся в печері на віки
У шкурі з мамонта ні мавпа, ні людина.
І мозок мій не трісне, мов горіх,
На гострім зламі крем'яного пруга,
Що не відчую як тремтить обліг,
Під чистим лезом весняного плуга.
Колишуться століття, наче птах,
Немов тумани сиві у долині.
А десь веселка грає в кольорах,
Мов міст, із первозданного до нині.

* * *

Горіхопад у вересневу ніч,
В криницю неба скапались зірничі.
Поклич мене, о вересню, поклич,
На свято яблук у свою світлицю.
У вальсі там кружляє листоліт,
Немов косиці, грона на калині.
Малює осінь кольоровий світ
На саду рудочолій скатертині.
Малює осінь в небі хмаролам,
Кларнети вітру і дощу цимбали.
Будує осінь яблуневий храм.
І дзвони землю й небо розхитали.

* * *

Згасало світило передвечорове,
Топилось край неба на темній межі.
Рожевим язиком червоні корови
Лизали під лісом червоні коржі.
Червоні корови і паша червона,
Далеко в дитинстві згубив я їх слід.
Червоні корови, в моєму безсонні
Не день і не два – тисячу літ.
Червоні корови, стриножені коні,
Червоне проміння, мов довгі нитки.
Як ліци, тримаю той промінь в долонях
І лину за сонцем крізь дні і роки.

МІСТО І ЛЕВЕНЯ

Осіннє небо сіру мжичку сіє,
Останній лист тріпоче на вітрах.
А коло ратуші у Коломиї
Юрбисько різнопіристих зівак.
Посеред кола – африканське диво,
Маленьке левеня на ременці.
Зіщулилося – плаче мокра грива,
Принишло – чує владу у руці.
Юрба регоче, дражниться, мов з псиськом,
А хтось п'яненко мацає за хвіст,
А хтось знимкує на мобілку зблизька,
І не боїться – лев його не з'їсть.
Він у неволі – він реклама цирку,
Він бутафорний – він ніякий лев.
І падають, неначе сльози, гірко,
Важкі краплини із сумних дерев.
Йому би у савану жовтокраю,
Де вільний вітер забиває дух,
Де полохливі сарни грають в зграях,
І віник сонця розганяє мух.
Йому би у савану, до пралісу,
Хоча б на мить, хоча б у снах втекти,
Щоби не чути, як регоче місто,
В липких тенетах сірої сльоти.

Дружині

В нічому я не прагну половини:
Як Всесвіт – то увесь до зоряниць,
Як океан – то води всі й глибини
І всі джерельні струмені криниць.
В нічому я не прагну половини.
Весь світ, немов бесаги на плечах,
Та світ отой тобі під ноги кину,
Щоби лише всміхалася у снах.
Щоб завесніла сонцем, мов бриндушка,
І дарувала не перлини сліз,
А половину шлюбної подушки,
Що ангел світлий нам колись приніс.
Щоби потім – як зорі вечорові
Покличуть в сад через сплетіння віт,
Як і тепер, у злагоді й любові
Для нас дзвенів піснями білий світ.

* * *

Внучці Юлі

Черешневим цвітом віхолить над світом.
Сонячний промінчик стукає в вікно.
Як Вам, любі діти, нині не радіти,
Коли те здійснилось, що було лиш сном.
Ангел із хмаринки дівчинку перлинку
Вам приніс на крилах в рідний оберіг.
Ані на хвилинку не дає спочинку,
Голосочком ніжним звеселяє всіх.
Згорточок маленький тулиться до неньки,
Набирає сили з маминих грудей.
Хай росте маленька, гарна і міцненька,
Втіха мами й тата, радість для людей.

* * *

Осінь грає спілими грушами,
Ароматами сіна повниться.
І замріяний, і зворушений
Я пливу по осінній повені.
А промінчики сонцем сплетені,
Літо бабине, наче прядиво.
На стежини, вітром підметені,
Жовте листячко тихо падає.
Десь горіхи тріскають, лускають,
Наче постріли в ніч ту далеку,
Коли мамі в білім обрусові
Принесли мене сиві лелеки.
Мама плакала – ой, чи виросте?
Мама тицяла груди підсушені,
І просила в Господа милості,
Щоб послав нам хліба крушину.
Щоб послав нам хоч крихітку долі
У жорстокім понищенім світі.
Щоби кров на ранах ніколи
Не цвіла, наче маки у житі.
Жовті яблука наливалися,
Десь за обрієм мальований кінь.
Колискова моя відспівалася,
Заблукала в піснях рок-поколінь.
Але завше, як втомлені груші
Тихо падають на руту-траву,
Я замріяний і зворушений
Знову в казку дитинства пливу.

* * *

Горіх крислатий в маминім саду,
Вклоняється зеленим капелюхом,
Коли ізнов на Царину іду,
Слова привітні лагідні послухать.
Маленьке цуценя, що я приніс,
Стрілою мчить навстріч впоперек лану,
І ластиться, і крутить жовтий хвіст,
А мати, бачу, вийшла вже на ганок.
Старенька, наче яблуня ота,
Що в нас росте підперта край криниці,
Її вітри зломили і літа,
Тебе також зігнули лихавиці.
Але живеш, хоч серце вже не дзвін,
Хоч сила, як трава прим'ята в'яне.
До тебе йду, матусю, на уклін.
Боюся, прийду вдруге – не застану.

* * *

Ти поклич, коли лагідна осінь,
Коли вересень тішиться в полі,
Коли дзвоник до книжки просить.
Ти поклич і мене, рідна школо.
Я прийду у твій сад, у твій світ,
Наче в хату до рідної неньки.
Хочу разом з тобою радіть,
Серце в грудях дзвоником тенькає.
Лиш поклич мене, школо – я твій,
Найдорожче, що маю – для тебе.
Я й солдатський поповнював стрій,
Щоб було голубим твоє небо.
І як вчила колись, назавжди,
Чую розумом, чую душею
Клич землі, де я босий ходив,
Клич землі, яку зву я своєю.
Повертаюсь сюди із доріг,
По-синівському низько вклоняюсь.
Я у серці до школи зберіг
Те, що вірністю всі називають.

* * *

У саду шкільному шепотіли трави,
Ніжно пахла м'ята у шкільнім саду,
Наче самоцвіти, росяні заграви,
Тільки де ви, друзі, як я вас знайду?
...В спогадах музики, закружляли пари,
І якась прощальна висне гіркота.
Випускний наш вечір. Ми тоді не знали,
Що пора минула дійсно золота.
Від вина і вражень голова хмеліла,
І хвалились нами з гордістю батьки.
Вчителька старенька мов помолоділа
І пішла у танець, хоч не ті роки.
А які дівчата, горді і красиві,
Їх тепер за коси, мабуть, не візьмеш.
Хвилями спадають пісенні розмови,
І хвилює щастя без кінця, без меж.
У прощальнім вальсі затихала школа,
Сонячні осколки бились у вікно,
Прокидався Коршів, в самоцвітах поле...
Як давно все було, як давно.
Вже дівчата наші матерями стали,
Та і я, нівроку, теж вже батьком став.
Скільки ми прожили, скільки ми пізнали,
Та завжди думками я сюди вертав.
І тепер приїхав... Тихо шепчуть трави,
Ніжно пахне м'ята у шкільнім саду.
І такі знайомі росяні заграви,
Тільки де ви, друзі, як я вас знайду?

* * *

Школо – колиско моя яворова,
Світлий промінь в світанках весни.
Ніжним спомином знову і знову
Ти приходиш в сполохані сні.
Ти хрущами дзвениш у суцвіттях
І жасминовий сієш дурман.
Все віддам, щоб побути в тім світі,
Де бузковий снується туман.
Де Купала вмиває росаю
Зелен-риту в дрімотних полях.
І так ранки блищать красою,
Наче сонячне юне дівча.
Ти, мов осінь, що хліба окрайцем,
Наче скиби, відкраює дні.
Десь там юність моя у куфайці
Гріє руки в бадильнім вогні.
Ти чаруєш святим новоріччям,
Візерунками в синім вікні.
І колядками щедрими кличеш
У шкільні повернутися дні.
Світла, радосте яворова,
Сяйво сонця в дзеркальній воді.
Лину серцем, вертаюся знову
У обійми твої молоді.

* * *

Давно зоря у небі відцвіла,
А віщий промінь час і простір крає.
Давно учителька погасла, мов зоря,
Проміння пам'яті у серці незгасає.
Журливо кличе в неземний політ,
У простір думки, розуму і сили,
Де вчителька подарувала світ,
Малому серцю радісний і милий.
Палітра серця, як небесна вись,
Там її очі мудрі і святкові,
А в пам'яті віночками сплелись
Пелюстки смутку, вдячності й любові.
Учителько, прости наші гріхи,
Вони були такі дрібні й дитячі.
В серпневі ночі падають зірки,
То за тобою небо, рідна, плаче

* * *

У твоєму світлому волоссі
Легко приховати сивину.
Звично йдеш по спорожнілім класі,
Зустрічаєш ще одну весну.
Дошка, крейда, стіл і старе крісло,
І учнівські парти в два ряди.
Тут по вічних дереві лились мислі
Й розцвітали мудрості сади.
Тут в маленьких пальчиках дитячих
Букви запліталися в слова.
Спогадів осіння скрипка плаче,
На струні минуле ожива.
Вже твої орлята-соколята
Розбрелися по чужих світах.
Знаю, вчителько, що, наче мати,
Часто розмовляєш з ними в снах.
Серце у задумі і тривозі,
А літа в туманах за селом.
Цвіт любові на твоїй дорозі,
Не розвіє вітру помело.
У очах не вицвілих неспокій,
Кожне слово—мудрості печать.
В пам'яті— у класі перші кроки,
Що годинником любові цокотять.

Ясиня

*Перлина мальовничого Закарпаття—
курортне містечко Ясиня.*

Чую хтось шепотить: «Я синя»,
Чую щось жебонить: «Я синя».
По стежині спішить дівчина,
Може, саме вона «Я синя»,
Але в неї лиш очі сині.
А, може, то річка—Тиса
До каміння говорить: «Я синя».
Зупинися—у води вдивися,
Зачарую навіки віднині.
Не зчаруєш, бо Чорна ти, Тисо.
Але хто мені шепче «Я синя»,
Може, місто оце в долині.
Бо над ним таке небо синє,
Бо воно карпатська перлина—
Ясиня!

* * *

А ночі горіли півонії цвітом,
Вітрець шепотів: «Поцілуй».
Ти вийшла з весни, а потрапила в літо.
Кохання мені подаруй.
Отут під вербою присядем з тобою
В п'янкі запашні бур'яни.
Не маю, кохана, плаща із собою,
Хіба постелю свої сни.
Не бійся, кохана, тебе не пораню,
І слово лихе не впече.
Волосся духмяне і губи, мов рана,
І біле тендітне плече.
Коли поцілую черешня здригнеться,
Зімкнеться півонія вмить.
Чи це все насправді, а, може, здається
І, як оця ніч— відгорить.

* * *

Спитала тихо: «Поїзд у Рожнятів?»
Дитину вповиваючи наспіх,
Тонесенька лозина, а вже матір,
Такій би мати на устах лиш сміх.
А в неї сум струмить з усього тіла,
А в неї біль карбами на чолі,
Яка рука піднятися посміла
На цю святиню нашої землі?
Який недолюдок? Яка то сила?
Та хто б не був, щоб завше пам'ятав,
Він матір рідну, що його зродила,
Образою цією теж прокляв.
Він молоко прокляв, яке уперше
Звело на ноги крихітне маля.
Я сам дивуюсь як його ще держить
Наша священна матінка-земля.

* * *

Під вікном черемха притаїлася,
Невеличка, непримітна скромниця,
А прийшла весна і загорілася,
Аж у шибку білим цвітом ломиться.
Хто скажи, тебе такою видумав,
Хто поїв водою животворною?
Ти така, мов дівчина на виданні,
Світ чаруєш вродою гонорною.
Чиста, непорочна, без косметики,
Без вина сп'янила ароматами.
Кучері зелені з-під беретика
Мають з ночі ніжними крилятами.

* * *

Земля ще спала спокоем солодким,
Ще снила днем напруженим
прийдешнім.
Та громовиці постріли короткі
Збудили враз і вишні, і черешні.
А потім дощ вперіщив не на гранку,
Скупав червоні яблука і сливи.
І я, долоні виставивши з ґанку,
Ловлю краплини збуджено щасливий.

* * *

На Йвана тумани,
Сиділи на сіні.
Одні на покосах,
А інші в копицях
На житнім колоссі,
На росянім ріні.
А хлопці русалку
Ловили на Йвана
І відьму у просі—
Зловили дівчатко
Злотоволосе,
Що звалось Зоряна.
На Йвана тумани—
Діди бородаті,
Ворожать, чарують.
Химера прадавня.
Не бійся, не вчують
Ні батько, ні мати,
Що я біля хати.
Черешня крислата
Налита червоно.
Як вийдеш на Йвана,
Не пущу до рана...
І губи солоні.

* * *

Котить ранок сонячну облучку
По краєчку голубого неба.
Дай, кохана, свою білу ручку:
Перстень сонячний лише для тебе.
Станем на рушник зеленотрав'я
Під серпанок сивого туману.
Нареченою тебе назвав я,
Покохав навіки полум'яно.
Чуєш, як вітрець благословляє,
Як ромашки хиляться в поклони,
Соловей нас трелями вітає,
Дзвоники заграли в срібні дзвони.
Я тобі всі роси позбираю,
Зроблю діамантове намисто.
Так ніхто у світі не кохає,
Присягаюсь щиро, урочисто.

* * *

Ти далеко десь за буревіями
Не моя, та зовсім не чужа.
Я до тебе завше лину мріями,
Що так рвуться з серця-джерела.
Скільки вже загублено і втрачено —
Дні дитинства травнем відцвіли
І стежини першого побачення
Килимом – травою поросли.
Та нехай що втрачено забудеться,
Хай минуле снігом занесе.
Мою мрію, що в дорозі блудиться,
Завтра листоноша принесе.
І тоді зима переметелиться,
І затихне буйний вітровій.
Із листів дорога біла стелиться.
До моїх сподіванок і мрій.

* * *

Прокинувся, а ранок такий сивий,
Мов дід старезний засіває ниву.
Туман плекає трави, що в коліно.
А десь клепають коси, буде сіно.
І чимось пахне так, що аж п'янієш,
І молодієш, і полум'янієш.

* * *

Сканує пам'ять образки-химери,
Малює пам'ять віртуальний світ,
В якому навіть нереальні двері,
З яких я вийшов у реальний світ.
До тих дверей не вернешся ніколи,
Не розсекретиш кодовий замок,
Там дзвоником десь кличе рідна школа
На вересневий сонячний урок.
Там трави-медоноси у долині,
Туман плекає сивим молоком,
Там її очі незрадливі сині,
Що мою душу брали у полон.
Сканує пам'ять віртуальне вчора,
Де ще батьки молодші, аніж я.
Де засвітилася колись на видноколі
Моєї долі вранішня зоря.

* * *

Роздивувався дивині,
Вже не дивуюся нічому.
Коли крилом вечірня втома
Кресає ложе віщих снів.
Коли десь в безвісті колишнє,
А сущого спадає цвіт.
І поцілунки вже не мід,
Лише турботи, наче клешні.
Роздивувався дивині,
Усе сприймаю, як належне.
І вісь життя – залізний стержень
Тримаю міцно день при дні.
Бо не мені ще дзвони грають.
І кожна дивна новина
Приходить часом не одна
І манить сонцем з неба краю.

* * *

Із осені ступаю до зими,
Пожовкле листя календар гортає.
І дощ асфальтосірими слізьми
Сумні хіти нав'язливо співає.
Невтомна іфеємка з приймача
Товче рекламу про якусь імпазу.
Як сніп скотилась молодість з плеча,
Так непомітно, що не втямив зразу.
Осінній бузьок на сумній стерні
Шукає літа, що десь тут згоріло.
І скоро клином злине вдалині,
І мою осінь понесе у вирій.

* * *

Листок зими в календарі,
Дерева голі у зажурі.
Хоч сніг порошею не курить,
Та чомусь зблід ліхтар зорі.
Шалено дні летять в екстримі,
Напружені під Новий рік,
Скоро турботи на поріг
Прийдуть під гримом і без гриму.
І чари синього Різдва
Зійдуть з небес, мов Бог Предвічний,
І магія святого січня
Сотворить нам нові дива.
Напише щедрий гороскоп
На павутині ліній долі
І подарує світлі ролі,
Які ти гратимеш без проб.

* * *

А дощ періщить чорними слізьми,
І точить міль, як біль, кожух предвічний.
І знову Святий вечір. Магія зими
Не сніг принесла, а дощі торішні.
Цей дощ і січень – несумісний стан.
Малює свічка на стіні химери.
А на столі пісних дванадцять страв
Чекають таїнства молитви і вечері.
Чекають звістки першої зорі,
Що пробиває свій промінчик через хмари.
І коляда чекає на порі,
Несе Різдва святого вічні чари.

* * *

Минуло Водохрестя. Коляда
Відлинула щедрівками у висі.
Така предвічна й вічно молода,
Немов вода з Йорданської криниці.
Не гавкає на прив'язі Бровко
На засівальників у новорічний ранок.
Земля-газдиня цідить молоко
Небесним інеєм у скрижанілий збанок.
Чекають снігу Альпи й Буковель,
А десь вовки вже доїдають зиму,
І на дахи простуджених осель
Лягла туману сірого перина.

* * *

Цей апогей весни влетів так стрімко,
Дощем і градом, мов колючий шріт.
Мов поцілунок збайдужілий жінки,
В якої губи, що січневий лід.
Цей апогей весни холодним цвітом,
Мов сніг лапатий, замітає сад.
Та вже з-за обрію несуть на крилах літо
До мої стріхи пара ластів'ят.
Та вже з-за обрію на сонячному возі
Везуть зелені свята косарі.
І кіт, мов сторож, в хаті на порозі
Хіти мурличе на свій лад старі.

* * *

А нині мали прилетіти бузьки,
А ще сніги, мов білі савани,
І сонце, хоч розбилося на друзки,
Ніяк не витче килимок весни.
Сумує пролісок у сніговім полоні,
Пелюстки прихиливши до землі,
І плуг чекає на міцні долоні,
На свіжий запах поля і ріллі.
А нині мали прилетіти бузьки
В гніздо на слупі коло древніх лип.
І прилетять, хай навіть світ цей лусне,
Не спинять їх кордони ані грип.

* * *

Вже відбілів садок, мов піна водоспаду,
І клапті тої піни впали в небеса,
Рожеві вишні з голубого саду
Червонососячна визбирує роса.
Намистом розсипаються порічки,
Мохнатий агрус, мов зелений дід.
І не згасає на калині свічка,
Що осяває великодній світ.
Метелик розпустив кремові крильця
І на листочку-парусі приліг.
Весні калина білим цвітом сниться
І літо не пускає на поріг.

* * *

На Спаса спасівки святили в Коломиї
І паперівки жовті, наче віск.
І заздрили їм дулі довгошиї,
Бо їх ніхто до церкви не приніс.
На Спаса спасівки святили молодиці,
Малинівками рушники цвіли.
І сонячні промінчики, мов спиці,
Предтечу осені веселкою плели.
Святили спасівки і бойки, і гуцули,
Маля тримало кульку за шнурок.
І оси з-поза Пруту завернули
Поласувати соком з цукрівок.

* * *

Тумани помережили світанки,
Серпень, мов кіт, приліг на околіт.
А десь у небі клекоту морзянка
Скликає журавлиний рід в політ.
І скоро зринуть бузьки у блакиті
Під Спаса дзвін, що лине із сторін.
Прощальна пісня, сумом оповита,
Впаде відлунням на вітрила стін.
В осиротілі гнізда сядуть хмари,
Вітри осінні пір'я рознесуть.
Насняться гніздам журавлині пари,
Допоки крила весну принесуть.

* * *

За обрієм народжується день,
І трави проростають у світанок.
Невиспане чекання, мов мігрень,
Туманом сіло на холодний ганок.
За видноколом ранок світить сном,
З-за хмари сонце в плетиві галузок.
І дня прийдешнього живе кіно
Чалапає по травах, наче бузьок.

* * *

Співає вітер в мікрофони ринви,
І сонце загубило в хмарах брід,
І тільки дощ настирливо-невпинний,
Здається, вже не день, а кілька літ.
Пливуть по тротуарах парасолі.
А день зіщулений, немов дідок,
Спішить до перших сутінок поволі,
Схиливши мокрі хмари на ціпок.

* * *

Туману прядиво на землю падає,
Огарком свічки – осінній день.
Там за туманами хтось мене згадує,
Але у гості чомусь не йде.
Прадавні образи, приємні спомини
Туман малює на білім склі,
І тихим гомоном линуць над комином
Вже призабуті пісні без слів.
Туману прядиво на землю падає
На сірих крилах відлинув день.
За неба лядою хтось мене згадує...
Може, то осінь думки пряде?

* * *

А по Іллі уже не ті білі,
І козарі спалила літня спека,
А в сірім небі клином журавлі
Збираються у подорож далеку.
А по Іллі тумани по стерні,
Такі невиспані, немов сновиди,
І осінь на палітрі літніх днів
Уже свої малює краєвиди.

* * *

Усе минає, мов дощі торішні,
Зникають десь епохи і вожді,
Та кожна весну розцвітають вишні
Такі, немов до шлюбу молоді.
Та кожна весну громом мікросвіту
На пагонах витріскують бруньки,
І десь комусь малюють долю світлу
На небосхилі віщуни-зірки.
А за весною знов медв'яне літо
З вощини капає, немов нектар,
І сонячний промінчик хитрувато
Вислизує з-під парусатих хмар.
Усе минає, мов дощі торішні,
І ми не вічні в мальовидлі днів,
Лиш кожна весну розквітають вишні
Такі, немов до шлюбу молоді.

* * *

На тім подвір'ї, де росла цукрівка,
Де сад в полоні парканів – драбин,
Де дим з коминка, мов пшенична цівка,
Тихенько сипався в небесний млин.
На тім подвір'ї, де зоря в криницю,
В купальську ніч сховалася на мить,
Моє дитинство у штанцях із ситцю
Вогнем калини в пам'яті горить.
Зрубали ту калину в сімдесятих,
Кривавий слід покрили бур'яни,
І на поріг уже не вийде мати,
В старій кофтині й сяйві сивини.
Намул бузковий в обручах криничних
Стиснув за горло чисте джерело,
Завмерло все, і лише пам'ять кличе,
У рай дитинства, у моє село.
Там, де усохлі яблуні-скелети,
Схилились на старенькі паркани,
Де вже не будять ранки півні треті
І мрії не приходять в юні сни.
А десь отам росла моя цукрівка,
В травневу ніч до сліз п'янив жасмин,
І дим з коминка, мов пшенична цівка,
Тихенько сипався в небесний млин.

* * *

Відгрімiла перша громовиця,
Травень вмився молодим зелом,
Вже зелені свята косовицю
Знову кличуть у моє село.
Чую як клепають ґазди коси,
Сталь співає глосом дзвінким,
Ця мелодія мене відносить
У далекі юності роки.
Грає вітер в руті-конюшині,
Ранок росить трави до колін.
Голос батька: «Прокидайся, сину,
Бо вже кличе косовиці дзвін...»
І лягли покоси, наче доля,
Мов стежина із далеких літ,
З того ранку, з косовиці, з поля
Через серце у широкий світ.
Знаю, прийде знову косовиця
І заграють коси голосні,
Прошу долю хай мені присниться
Сивий батько у ранковім сні.
Хай промовить: «Прокидайся, сину,
Не барися – ранок у вікні...»
Згадки, мов шовкову конюшину,
Косять душу зрошену мені.

* * *

Не стріляйте у диких качок,
Що десь кричуть у очеретах.
Кожен постріл в святиню плювок,
Кожна смерть вам віщує «вендетту».
Кожена куля в пташиний політ,
Мов обірвана пісня в зеніті,
Не губіть той величний прасвіт,
Не губіть пелюстки дивосвіту.
Хай святиться Господня краса,
Хай матуся промовить до сина:
«Глянь, дитино, качки в небесах,
Вже летять через нашу хатину.»
На Вкраїну летять з чужини,
На Вкраїну, свою Україну.
Не стріляйте в качата, сини,
Бо загубите в собі людину.

* * *

Чомусь так часто знов приходять сни,
В яких Млинівка хлюпає в осоці,
Де у намул сховалися в'юни,
І верби миють коси при тім боці.
Давно нема Млинівки за селом,
Лиш в мехканалі жаб'ячі концерти
І бузьок нипає запруженим багном,
Лікує крила змучені, потерті.
В нітратних водах ні в'юнів, ні щук,
На водопій не повертають вівці.
Мій син ще бачив, та ніколи внук
Свій ранок не зустріне на Млинівці.
Не витягне за зябра щупака,
І рака у норі не потривожить,
Що знищила безжалісна рука,
Лиш спогадом вернутись часом зможе.
Тому так часто знов приходять сни,
В яких Млинівка хлюпає в осоці,
Де у намул сховалися в'юни,
І верби миють коси при тім боці.

* * *

І знову на Михайла в Казанів
По першому сніжку на храмне свято
Спішу туди, де прадід, як зумів,
Зліпив для свого роду світлу хату.
Я пам'ятаю ту стару стіну,
Маленькі вікна, солом'яну стріху,
І баби Анни мудру сивину—
Гостинці щедрі, яблучка й горіхи.
Вони солодші від усяких див,
Відрізних «твістів», «снікерсів», «рошенів»...
Я вже дорослим часто ними снив,
У снах шукав ті яблука в кишенях.
І знову в Казанів спішу на храм,
В село, де мамині ясні світання,
Де довіряла весняним вітрам,
Дівочі тайни й мрії про кохання.
Нема вже мами – лиш осінній сум
У бабинім саду присів на грушу,
Та вітер-смичок не жаліє струн –
Піснями давніми бентежить душу.
І знову на Михайла в Казанів
Спішу на поклик старовинних дзвонів.
Немов ріка, що рветься з берегів,
Душа то закипає, то холоне.

* * *

... любов не спить...

Василь Герасим'юк.

На ратуші годинник не скрипить,
Бо кожен триб задобрила олива,
Любов не спить, любов пильнує мить.
І просить мить спинитися на диво.
Пливе любов на пелюстках весни,
Пливе любов на світанкові плеса.
Не спить любов, їй не потрібні сні,
Байдужі їй законів перевесла.
Не спить любов, розхитуючи світ,
Два погляди скресались, наче криця.
Не спить любов і проситься в політ.
Спинилась мить, що вже не повториться.
На ратуші годинник не скрипить,
Стрипують триби пластами хвилини,
Лише любов вартує і не спить
Натужена, мов стиснута пружина.

* * *

(За Ронсаром¹)

Природа кожному дає всесильну зброю:
Бик рогом б'є, кінь – копитом-ногою,
Лев кігтями й зубами душить жертву,
А заєць драпає чимдуж від смерті.
Гадюка жало мітко встромить в литку
І щезне, підла, від розплати швидко.
Лисиця обхитрить кого завгодно,
Хоч ніс в пушку, та завше не голодна.
Для жінки у природи не знайшлося сили,
Тому створила їх мінливими і милими.
І перед чарами жіночої краси
Все в'яне, наче крапелька роси.
Безсилі трунок, роги і мечі,
Безвусі юнаки і впевнені мужі
Шаліють від кохання, що немає міри.
Але наївний той, хто їм повірив,
Бо де спокуса, там можлива зрада,
Ніхто ще в світі не здолав цю ваду...
Та хто безгрішний, хай собі посудить,
А ми кохаймо їх.
Бо інших вже не буде.

1 П'єр Де Ронсар, поет епохи Відродження
(1524-1585pp.)

* * *

І сквер вже не той пристанційний,
І люди якісь вже не ті.
І я вже не той юномрійний
З букетом фіалок в руці.
Вже й потяг прибув до перону,
Та з нього виходять не ті.
Їх погляди стомлені, сонні
В кротячій повзуть сліпоті.
Пливуть і пливуть по перону.
А де та єдина? Вона?
Вишневі завітчані крони
У коси сплітає весна.
Рожеві вагони. Перони.
І колії – часу стріла.
Промчали, ніхто не догонить,
Ніхто не зупинить крила.
Акорди, прощальні акорди,
Вже сквер опустів і перон.
Фіалки голівочки горді
Схилили з вологих долонь.

* * *

В саду ще ненаписаного вірша
Кружляють рими, наче білий сніг.
Кохання нерозквітле і колишне
Іржавим листям падає до ніг.
В саду ще ненаписаного вірша
Блукає десь мій зоряний рядок,
Ніким ще нецілований, не грішний,
Немов весняний запашний бузок.
В саду ще ненаписаного вірша
Зірву, мов стигле яблуко, сонет.
І сам собі промовлю: «Чим я гірший?
Я ще не Пушкін, але вже поет!»

* * *

Жовтим листям відгоріла осінь,
Загубили обрій журавлі.
Як живеш, красуне жовтокоса,
У моєму юності селі?
Там, напевно, вже достигли йони
І ранети падають в траву.
Там в саду блукає давній спомин,
Що єднає нас і ту пору.
Озовись, красуне жовтокоса,
Ніжне слово в серці віднайди,
Хай проляжуть через час і простір
До нової зустрічі сліди.
Чи не треба? Не ятрімо душі.
Не будімо спогадів тягар.
Бо хто грішне яблуко надкусить,
Той в раю не буде серед хмар.
Я ж не прагну неба ані раю.
Торбу літ, що пригинає карк,
Сам несу, мов згадки, аж до краю,
Знаю, що це доля, а не жарт.
Хай хитрує жовтолиста осінь
І курличуть в небі журавлі.
Вже не прийду, мріє жовтокоса,
У садок, де юність на крилі.

* * *

Я знову їду у твоє село.
В вікні авто така знайома хата.
На яблуню розлогу із дуплом
Туман густий завісився, як вата.
Я знову їду у твоє село,
Та у вікно дивитися не варто:
Тебе нема... тебе і не було...
Ті спогади – першоквітневі жарти.

* * *

У тім саду чомусь не родять вишні,
Сумує яблуня розлога із дуплом.
Горіх вусатий спогади колишні
Ховає під насупленим чолом.
Старенька лавка сірими руками
До себе пригорнула виноград.
Життя, мов потяг, рейками-літами
Промчало вдаль, немов квітневий жарт.

* * *

А Коломия, мов футбольна Африка:

Торговиця роїться і шумить.

– Купуйте афини, купуйте афини!

Вони лікують все, що вас болить.

– А звідки ви, газдині?

– Та з Татарова.

А ягоди блищать, мов гердани.

– Купуйте афини, даю майже задарма.

– Купуйте афини, – запрошують вуйни.

А Коломия, мов футбольна Африка.

Вуйни із гір, а в кошиках – краса.

– Купуйте афини, купуйте афини,

Які скупала вранішня роса.

* * *

Знову цілує бджілка цвіт акації,
Що молоком поїть травневий щем,
І дітвора радіє, що вакації
Їх заберуть від формул й теорем.
Бузкова радість голову дурманить,
А десь півонії витріскує вогонь
І сонце роси, мов алмази, гранить,
Та сипле золото із вогняних долонь.
Пливуть вітрилами у небеса акації,
Зелені вуса розпустив горіх.
На тиху станцію приїхали вакації,
Квітковим щастям падають до ніг.

* * *

В сповитку хмари заचाївся дощ,
Гойдається, немов на колисанці,
А десь асфальту пробиває товщ
Травиночка уперта рано-вранці.
І трісне камінь під живим плечем,
Травинка випурхне, мов пташка на осоння.
Небесний щем спаде рясним дощем
На трави, квіти, лиця і долоні.

* * *

Відчерешнилося черешнями вгорі,
Шпаків за обрій злинула верета.
Між хмарами небесні малярі
Малюють сонця золоті портрети.
Відчерешнилося, а вишня на порі,
Дощами вмига, мов дівча любистком.
Доспілі вишні кольору зорі
Ховаються поміж зеленим листям.

* * *

Уп'явся в тіло дня, немов осине жало,
Невідь і звідки взявшись літній дощ.
Краплини, наче сонячні кристали,
Вальсують на долонях сірих площ.
Сховались перехожі під балкони,
А світлофор змиває піт з чола.
Й на лип підстрижених голівках-кронах
Веселка, мов віночок, розцвіла.

* * *

Сльоза з очей, чи око із сльози
Не пересолить воду у криницях
І не спалить весняний гін лози,
Та не притишить в небі громовиці.
Лиш скресне день на крапельці роси
І сонце бджілкою присяде не повіки.
Сльозу з очей, чи око із сльози
До моря понесуть журливі ріки.

* * *

Коли весна бузково відгоріла
І ластівка знайшла своє гніздо,
Коли травневі грози відшуміли,
Зелені свята линуть у село.
Несуть із лісу липові галузи,
Квітчають стріхи й брами огорож
І догоряє на вечірнім прюзі
Небесного світила жовтий корж.
А вітер, що ворожить на калині,
На мить притих, немов пустун-дітлах...
Зелені свята із правіку линуть
Восковими сльозами на свічках.

* * *

Знову вечір завісив за стріху
Дві зірничі дарунком мені
І зітхає за обрієм стиха
Промінь сонця на сонній струні.
Прийде вечір, черемха сп'яніє,
Білу хустку скине до ніг.
Легінь-травень щедро посіє
Чари цвіту по косах твоїх.
У саду зойкне яблуня стиха
І сова забурмоче вгорі.
Зазирає хитро з-під стріхи
Жовте око моєї зорі.

* * *

Сховався дощ в капустяний листок,
Пливуть копиці парусом у мряці.
І бузьок-сторож, що до ніг промок,
Пантрує жабосвіт на сірій мляці.
Сховався дощ на мить, а, може – дві,
А, може, відпочине десь на ганку
І липень на некошеній траві
В купальську ніч шалітиме до ранку.

* * *

*А ти у полум'ї палаєш,
Як перший і останній раз...*

Василь Рябий.

Вуста в уста — шалена зваба,
Гріховний рай, чи рай гріха,
Сліпуча мить, чи мить лиха,
Протест душі, чи сутність раба.
Вуста в уста — завмерло місто,
Квітковий рай, чи полини.
І не шукай у тім вини,
Що обручі гордині трісли.
Вуста в уста — корона сліз,
Корона розпачу й розпуки,
Солодка колисанка муки,
Яку із неба ангел зніс.

ЖОРНА

У старій хаті, в бабиній коморі,
Мов тої хати древній оберіг,
Стояли жорна, що колись мололи
Муку на щедрий хліб і на пиріг.
Пшениця й жито сипались у дучку
І камінь в камінь шурхотів зерном.
Рука натужено крутила ручку,
Мололи жорна вдень і перед сном.
Мололи жорна – як вони мололи,
Я й досі чую, як хрустить зерно.
Я й досі чую, як в старій коморі
Зітхали жорна під старим рядном.
Під жорнами скрипіли хитрі миші, –
Якась крупинка все-таки впаде...
І вірш оцей лише тому я пишу,
Що тих жорен не бачу вже ніде.
Хто і коли забрав їх із комори,
Не скажуть уже баба ані дід,
Лиш миші, що дірками діл спороли,
Шукають ще крупинку на обід.

* * *

Холоднуть гнізда, де вродились ми,
І сирість зирить у розбиті шиби,
Строката ніч рогатістю пільми
Гойдає місяця сріблясту рибу.
Стомилася чеканням борозна,
Стежина марить босими ногами.
Якщо б колись, розхристаний, я знав,
Що тут у спогадах блукатиму ночами.
Що із криниці в зарослях бужка
Вгамую спрагло полудневу втому,
Що вишня, наче мамина рука,
Мене щораз манитиме додому...
До того дому, що його нема,
Що десь у росах юного світання...
В холодні шиби зазира пільма,
Холодні шиби – зморене чекання.
Якщо б колись, розхристаний, я знав,
Що щастя журавля – у рідних гніздах,
Я би частіше в юність повертав,
Тепер приїхав сивий – трохи пізно.
Бо град повіспив білий храм стіни
І сирість зирить у розбиті шиби.
Строката ніч рогатістю пільми
Гойдає місяця сріблясту рибу.

* * *

Гублюся у веснах снів,
Толочу дорожній порох,
На вії туман присів
І точить сльозу, мов ворог.
Гублюся у мряці днів,
Немов близнюки похожих.
Полин на вітрах дотлів,
Пелюстки зрости рожі.
Штахети, мов злі язика,
Пліткують собі на втіху.
І скупість чиеїсь руки
Збирає гризоти у міхи.
Гублюся в димах віків,
Шукаю себе в минулім,
А день сірником згорів,
Мов птаха пером війнула.

* * *

Яблуко сонця котиться колесом
На голубому вістрі небес.
Вуса підкручує легіню-колосу,
Личко чепурить в дзеркалі плес.
Ніжно жартує з коником в житі,
Медом наповнює келихи вуст.
Сонце не зможе ніхто погасити
Хоч би від злості лус.

* * *

Лягла під плугом чорна борозна,
Вістує зяб, що йде мороз у гості,
А сонце хоч і світить з високості,
Але тепла нема коло вікна.
Холодний вітер шарпає листину,
Немов кліщами вириває зуб,
А чорний крук, що сів собі на слуп,
Із жовтим смутком думає про зиму.

* * *

Оці тумани, мов голодні пси,
Гризуть осінню пожовтілу кістку
І заплітають в посивілу кіску
Холодні крапельночки роси.
Оці тумани з пазухи небес,
Мов молоко, що звурдилося в бочці,
Мов невгамовна надоїла квочка,
Що у гніздо сідає раз-по-раз.
А літо бабине чомусь не йде,
Бо загуляло в сонця на весіллі
І захмеліло павутинки білі
Посіяло по небу де-не-де.
Збирає їх в подолок із хмарин,
В туманах блудить, мов дітлах по ринку.
І просить вітер на якусь хвилинку
Розвіяти туман поміж долин.

* * *

Ранковий сон в подушку втік,
Тріщить будильник, мов сорока,
І навіть місяць круглобокий
До половини сріблом стік.
Рогами буцає у шиби,
Немов із лісу козеня,
А десь рипить на вічних трибах
Старий пісок нового дня.

* * *

Відвеселилось, наче відвеслилось,
І човен мій не ловить хвилі шал.
Та, наче воїн, не здаюсь на милість,
Іду через громів дев'ятий вал.
Відвеселилось синім веснограєм,
Мов риба блиснула лускою у ставку.
Блукає осінь десь за небокраєм,
Немов панянка, в жовтому вінку.
Несе в подолку сивочолі ранки,
Тумани розсипає по стерні.
Скажи, чому, навіжена панянку,
Зорю згасила у моїм вікні?
Скажи, чому осиротила гнізда,
Зірвала листя з яблуні в саду,
Чому мені так нагадала пізно
Про діву-осінь іншу – молоду?

* * *

Косили коси, доки роси,
Косили й по сухій стерні,
За вікнами вітри голосять
І сад палає у вогні.
За вікнами дощі, мов цвяхи,
Тумани сиві, наче дим,
І падають підбитим птахом
Листки із мокрих деревин.

* * *

Спіткнувся день осінній на льоту,
Солодко позіхнув, мов котик на опічку.
І жовта зірка, наче з воску свічка,
Тихенько скапує на вишні у саду.
Спіткнувся день, немов баский скакун,
Згубив підкову на небесній стелі.
І чорний, мов морелі на тарелі,
Спадає з неба надвечірній сум.

* * *

Мені наснилось, що завереснилось,
Що літо десь згоріло вдалині,
Що знов туману сіра легкокрилість
Пряде куделю в маминім вікні.
Мені наснилися журавлині зграї,
Що на прощання скинули перо,
Що нашу стежку у зеленім гаю
По вінця жовтим сумом замело.
Мені наснилась осінь, а у полі
Зелений коник скаче по стерні
І плачуть ранки росами поволі,
Доки згорять у сонячнім вогні.

* * *

Колеса змотали дорогу
На чорний гумовий копил
І впало болідом під ноги
Послання далеких світил.
Колеса змотали дорогу,
Лиш обрій смолою ятрить
І сірим цілунком знемоги
Дрімає натужена мить.
Ромашки сховалися в полі
Від пилу шалених коліс.
Дорога жагою простору
Гойдає колисанку сліз.

* * *

Таке єднання наше варівке,
Немов останній мідний лист на вишні.
Немов із льоду кружало крихке,
Мов спогади про сновидіння снішні.
Метеликами лине на свічу,
Вогонь чигає на легенькі крила.
Ніхто не бачив і ніхто не чув,
Як з нами ніч осіння говорила.
Таке єднання наше варівке,
На подих вітру, на дощу краплину.
А літо бабине замріяне, легке,
Пряде у пам'яті сріблясту павутину.

* * *

*Народився Бог на санях
В лемківськiм мiстечку Дукля.
Прийшли лемки у крисанях
І принесли мiсяць круглий.*
Богдан-Ігор

Антонич.
Закотився мiсяць ярий
За хмарину волохату.
Принесли рiздвянi дари
Янголята нам до хати.
Над вертепом зiрка ясна
Сповiщає про новину.
Народилася у яслах
З ласки божої дитина.
І полинула на санях
Нашим краєм та новина.
Прийшли лемки у крисанях
Поклонитися дитині.
Прийшли бойки й гуцулятка,
Покутяни й подоляни.
І полинули колядки
Під святими небесами.
Зазирає мiсяць круглий
У замерзлi скельця вiкон.
Заплати нам, ґаздо любий,
За колядки щедре вiно!

*

*

*

*У лісі ялинку зрубали,
За нею заплакав дубок...*

Дмитро Павличко.

Давно ялинок в лісі не рубая,
Болить мені їх зранена душа,
Болить мені, коли краса вмирає
За мить, що не вартує і гроша.
За мить, що блиском вдарила в зіниці
І его втішила чиєсь хмільне.
Всихає на підлозі у світлиці
Створіння боже, зболене, сумне.
Давно ялинок в лісі не рубая,
Та чую, як заплакав десь дубок,
Як, мов дитя за мамою, ридає
Маленький свіжозрубаний пеньок...
У мене в хаті пахне колядою,
Живиця ялинкова духмянить.
Маленька гілочка із колючками хвої
Вогнями новорічними горить.

* * *

Наспівай мені, вітре різдвяний,
Коляди призабутий мотив.
Синій вечір зізду засвітив
На коронах царів з пастушками.
Засівають святі небеса
Білу радість на світлі оселі.
На сакральних земних паралелях
Розговілася Божа яса.
Наспівай мені вітре колядку,
Ту, що мама співала давно,
Щоб з'єднала назавше водно
Наші душі, мов зоряна кладка.

*

*

*

*Ніч у сніговій завії
Крутиться довкола стріх.
На долоні у Марії
Золотий горіх.*

Богдан-Ігор Антонич.

Зацвів різдвяник в ніч перед Різдом,
Зацвів велично, рясно і святково.
Мов віншував любов'ю і добром
Предвічний світ сакральний й загадковий.
Немов нагадував, що Божий син
Прийшов у світ, означений зорею.
І неповторність тих святих хвилин
Два янголи несуть понад землею.
Озиме поле засіває сніг,
Мов пір'я лебединої надії.
Діва-Марія золотий горіх
В святих долонях для синочка гріє.

* * *

Згадалось надвечір'я коляднице,
Морозом сковане засніжене вікно
І пастушки у сорочках позичених
Із паперовим ангельським крилом.
Згадалися зірки в холоднім небі
І «Нова радість» в хаті за столом...
Скільки прожити в цьому світі треба,
Щоби згадалось все, що відбуло.

* * *

Хтось в душі розцвітає вишнею,
Хтось, неначе будяк росте.
Хтось в коханні шукає грішного,
Хтось леліє його, мов святе.
Хтось облудливо і улесливо,
Мов павук, розкидає сіть.
Хтось готовий минуле закреслити,
Щоб в майбутньому сонцем горіть.
Десь до моря несеться річенька,
Десь до річки струмок спішить.
Десь дитина в маленькі рученьки
Ловить радості сонячну мить.
Все в гармонії – все по-Божому,
Все природно – іншому зась.
І дарує по вінця кожному
Небо вічності тисячу щасть.

* * *

Ніколи не кажи: «Прощай»,
Ніколи не кажи: «Востаннє».
Скотився день за неба край,
А завтра молодий настане.
Загляне сонце у вікно
Провісником нової долі
І відлетять з ранковим сном
Вчорашні сумніви поволі.
Ніколи не кажи: «Прощай»,
Ніколи не кажи: «Востаннє».
Як пристрастей згасає рай
Не спопелилося кохання.
Воно в цілованих вустах,
Воно на дні зіниць глибоких.
Тріпоче крильцями, мов птах,
Щоби не дати серцю спокій.

* * *

Перстенів розкіш ціпить п'ястуки,
Вгризається у плоть холодними зубами.
Коли ці пальці лист писали мамі,
Коли до неньки линули думки?
Село для неї щось таке примарне,
Давно не була у отім селі,
Де ми колись замурзані, малі
Раділи щиро, а не віртуально.
Де в Чорняві ловили щупаків
І грали в підкидного до упаду.
Де сіно я на Царині громадив
І ти ще не цуралася граблів.
Та Царина у пам'яті, мов рана,
Тобі вона давно вже не болить,
А мама думає про тебе і не спить,
Подумаєш – на те вона і мама.
Може, приїде на останній подих,
А, може, й не почує крик душі.
І стара грушка на сумній межі
Здригнеться, наче первістка при родах.

* * *

У замкненому просторі суєт,
У візаві дзеркальному з собою,
На самоті з собою тет-а-тет
Так легко стати блазнем і героєм.
У замкнутому просторі суєт,
Де схиблені закони і трактати,
Народиться і скептик, і поет,
І в'язень, що собі гартує ґрати.
Так важко вирватись із простору суєт,
Де все відносне, дивне, віртуальне,
Де навіть крок маленький уперед,
Немов «Джек-пот», що зірваний у гральні.

* * *

Під стук коліс народжуються рими,
Дзвінкі, немов дитячі голоси,
Прозорі, наче крапелька роси,
І мозок мій світліє разом з ними.
Я серцем вріс у металевий стук.
Несе у даль симфонія металу.
Гудками стрічні потяги вітають
І рейки, що натужені, мов лук.
Металу дзвін й мелодія строфи –
Дві протилежності, поєднані в єдине.
Мов в інший світ відчинене вікно,
Де вічний протяг між світами лине.

* * *

Спитай у спраглого про смак води,
Спитай в голодного ціну крихтини.
Спитай у старості, допоки молодий,
Яку до щастя вибрати стежину.
І спраглий відповість: «Вода – нектар Богів».
Голодний скаже: «Крихта – манна з неба».
А старість мудрістю сама без слів
Розкаже кожному як жити треба.

* * *

Звикаєм до людей, як до речей,
(Яка примхлива ця персона звичка),
Затягує у мряку, наче мжичка,
Засмоктує і ліпить, наче клей.
Звикаєм до людей, до плес очей,
До посмішок привітних і єхидних,
Звикаємо до близьких і до рідних,
Мов до стола, чи крісла, чи дверей.
І коли згасне десь чиясь зірниця
І пам'яттю розсиплеться в траві,
Вечірня сутінь на сумній брові,
Лише на мить холодно засльозиться.
Звикаєм до людей, мов до речей,
Та, мов вулкан, гора душі здригнеться,
Як з першим криком серденько заб'ється
Й маленьке диво прийде до людей.

* * *

Без рими вірш, немов без риби став,
Такий німий, як мить перед грозою.
Посеред неба сам з собою стою,
Бо я німим ані на мить не став.
В душі гуркоче громовиця пісні
Така стрімка, немов гірський потік.
І, наче немовляти перший крик,
Бентежить душу музика первісна.
Бо вірш без рими, мов без риби став,
А пісня прагне в слові суголосся.
І чую, як в мелодії сплелосся
Співучість рими з гнучкістю октав.

* * *

Так сталося, що потяг твій поїхав
І ти не зміг спинити той вагон.
Дурманом вечір куриться з-під стріхи
І дотліває спогадів вогонь.
Так сталося – троянди на пероні
У відчаї кричали щось у слід.
І калинові грона із безсоння
Кривавили твій надвечірній світ.
Поїхав потяг – ти не встиг, спізнився,
Утри сльозу непрохану із вій,
Бо навіть бджілка не складає крильця,
Допоки десь гуде бджолиний рій.

* * *

Торохтить ранковий приміський
Стомленим паралічним залізом.
Він такий, як світ оцей старий,
Пережив давно всі злети й кризи.
Але мусить мчати, мов лошак,
По сталевих рейках через гони.
Сиплеться мастила щедрий мак
На драбину шпальну перегонів.
Це мов сльози потяга гіркі,
Що давно вже прагне на спочинок.
Лине приміський через роки,
Наче журавель, що клин покинув.

* * *

Маленький гномик всівся на трюмо
І бренькає комічними губами.
Маленький гном – насмішкувате чмо,
З короткими у постолах ногами.
Немов гумовий розтягає рот
І вуха настовбурчує осячі.
Маленький гномик, наче поліглот,
Мені вірші розказує дитячі.
Ніхто його не бачить лише я,
Він мій чарівний талісман казковий.
Йому ще не придумали ім'я,
Ніхто з людей не чує його мову.
Маленький гномик всівся на трюмо,
Може, до ранку казка пересниться.
Така наївність, як в старім кіно,
Та хочу без кінця його дивиться.

* * *

Як був я замріяним бахуром
На пасовисько корови гнав,
Сусідська дівчина – вишенька-сакура
Розповідала щось про любов.
Де вона взяла слова не наші,
Може, читала «Декамерон»?
Корови красі лизали пашу,
Корови пили зелений сон.
Проміння сонця вплелось в роги
І освітило очі корів.
Росою вмились дівочі ноги
Й заграли бісики із-під брів.
Сміялись роси з малого бахура,
Чого сміялись, я ще не знав.
Сусідська дівчина – вишенька-сакура.
Намалювала мені любов.

* * *

Напившись ніжності в овиді дня,
Пилок збираю з квітки, наче бджілка.
Малюють тіні на старім причілку
Прудкого вогнянистого коня.
Гойдається в смерканні павутина,
Мов маятник утрачених щедрот,
І надуває хмара в чорний рот
Небес високих простирадло синє.
Спішить з-за обрію вклонитися зорі
Старенька фіра на скрипучій рафі,
А фірман пальцем в око ночі трафив
Й чомусь не підганяє вороні.

* * *

Доміную над долею. Радий,
Що я вищий від неї на волос.
Небо доспіло, мов колос,
Вишням голівки гладить.
Доміную над світом. Вперто
Відрікаюся підлості й бруду,
І не боюся суду
Ані живих, ні мертвих.
Доміную над сірістю днини,
Що міллю підступно точить.
Переступити хочу
Через нині.

* * *

Якби вершини душ
Зросли до шпилю храму,
То хто світліший –
Храм а чи душа?
Вершини віри білими птахами
У небеса освячені спішать.
Якби вершини душ
Зрівнялись зі шпилями,
Де хрест благословенний,
Мов візир.
Серця просвітлені
Блаженними шляхами
Злетіли б вище храму,
Аж до зір.

* * *

Нарізно долі і нарізно хліб,
Нарізно сподівань широкий обрій.
Що було ціле – продають вроздріб
І сумніви гостріш від терня колять.
Вроздріб любов і світлі почуття,
Родинний затишок й крохмалена білизна.
Та як вроздріб засмучене дитя
Нарізно поділити, хоч приблизно?
Єдина кров і генетичний код,
Та схожість, наче вилитий із воску.
Може, у серці задзвенить акорд
І милосердя сколихнеться в мозку.
Бо не збагне смуглявенький неслух,
Як навпіл розділити неньку й тата.
Гармонії життя одвічний круг
Лиш нелюд може хижо розірвати.

* * *

У з'яві звістки морщиться чоло,
Карби глибокі, мов з під леза плуга.
Плескатий місяць зоряним веслом
Причинною крадеться недалуго.
Втікає звістка лисом у нору,
Така злослива, як сусід з-за плоту.
Повішу коромислом на зорю
Дві шальки, де просвітлення й нудота.

* * *

Люблю стояти під дощем,
Коли стікають з парасолі
Краплини матові поволі.
І нам здається, що пливем
Назустріч небесам чи долі.
Я й парасолі парашут
Гойдаємося на хмарині
І чую, як важкі краплини,
Мов клевчик, стукають «тук-тук»
І піснею у небо линуть.

* * *

Насіялися сни з квіткової світлиці,
І згадок незабутній первоцвіт.
В глибокім небі, наче у криниці,
Волошки-зорі загубили слід.
Насіялася доля світанкова
І магія півоній молодих,
Й красуні юної усмішка загадкова,
Яку я розтлумачити не зміг.
Насіялися сни, мов маки у пшениці,
Такі багряні, як із пальця кров,
Бузкові ночі і знайомі лиця
І ті конвалії, що милій дарував.

* * *

Гортаю пам'ять у старім альбомі
На жовтім тлі глянцованих світлин.
І линуть із минулого, мов промінь,
Застиглі образи у запасках ґаздинь.
Смішні жакети, зачіски «канадки»,
Весільні капелюхи і стрічки.
Перемішались без ладу й порядку
Події, лиця, жести і роки.
Перемішались, мов кукіль й пшениця,
І непомітні, і славетні всі,
І ті, що в небесах, немов зірниці,
Зорітимуть у величчі й красі.
Гортаю пам'ять у старім альбомі,
Доки у пам'ять сам не відійду.
Доки тому, що прийде – на потому,
Усмішку не залишу молоду.

* * *

Із ока в око сум не забереш,
Із уст в уста не розцілуєш зраду.
Коли комусь нашіптуєш пораду,
Подумай, а чи сам нею живеш.
Із серця в серце біль не переллєш,
Немов із збанка в другий збанок воду.
Роса скупає дня нового вроду,
Та вроду у прийдешне не візьмеш.
Лиш пісня в душу радістю пливе
Із серця щедрого, немов дарунок неба.
Якщо живеш – то вір, що є потреба
Надіятись і вірити в живе.

* * *

На вістрі думки, пензля і пера
Снуються образи у кольорових барвах.
Якщо снуються, то прийшла пора
Змішати в гаму всі найкращі фарби.
Намалювати полотно душі
Біле, мов сніг, чи осені – журливе,
Чи літнє, коли сонце на межі
Пшениць колише колоскову зливу.
Чи весняну, коли цвіте жасмин
І ночі мліють спрагою цілунків.
Любові пелюстки – меди й полин.
Кохання квіти – то богів дарунки.
На вістрі пензля феєрична синь,
Палітра серця, мов небесна сфера.
Курличе в зиму журавлиний клин
Й жоржини, мов мальовані, завмерли..

* * *

Він насміхався з неї: «Недолуга,
Дурепа недоторкана, свята».
Та коли ніжив, мов голубку, другу
Йому її всміхалися вуста.
Та друга перечитаним романом,
Де вже відомий навіть епілог,
А недолуга незагойна рана
І книга ненаписана на двох.
Він насміхався з неї: «Монахиня,
Дурепа недоторкана, свята».
Та, видно, світ таки зійшовся клином,
На тій, де неціловані вуста.

* * *

Літа прожиті стали спомином,
Відлинули у вирій за моря,
Та завжди душу гріє променем
Той час, що нас підносив й окриляв.
Коли коханням пломеніло тіло,
Від поцілунків квітнули вуста,
Коли бузком духмяним захмелілий
Під небесами пташкою літав.
Усе минуло, стали весни спомином,
Як черешнево-біла шлюбна мить.
Та ніжить серце найсвітлішим променем
Те, що ніколи вже не відболить.

* * *

Допоки віриш в чудеса,
Гойдають душу янголята
І навіть в будні радість свята
Приносить ніжності краса.
Нехай зорею спалахнуть
П'янкх надій бруньки зелені.
Повірю, що прийде до мене
Оте, чого сто років ждуть.
Цвіте півонія й бузок,
Несуть лелеки в дзьобах долю.
Допоки віриш в перший крок –
Останній не здригнеться болем.

* * *

Стою на роздоріжжі трьох доріг –
Одна цвіте жасминами й бузками,
На другу жовтий лист, мов килим, ліг
А ту останню замело снігами.
Там де бузок, півонії й жасмин,
Я був у мить народження зірниць.
А де червоні кетяги калин,
Висвистував вітрами в падолиста.
Піду по тій, де крижана туга,
Пустеля біла до самого краю.
Хто у житті хоч раз перемагав,
Той смак солодкий перемоги знає.
Не змирюся з усім, що не вберіг,
Що злинуло за обрії орлині.
Стою на роздоріжжі трьох доріг,
А вибирати можу – лиш єдину.

* * *

Старі дуби, немов старі діди,
Задумочоло похилили віти.
Тут під дубами прадід мій ходив
І жолудями бавилися діти.
Я чашечку із жолудя зривав
Й висвистував у неї, мов розбійник,
Та мудрості у тих дубів питав
Залюблений в життя маленький мрійник.
Старі дуби, немов старі діди,
Такі премудрі і не курять люльку.
Спадають з гілля, наче з бороди,
В зимові ночі снігові бурульки.
Колись я відійду від вас, дуби,
А ви зостанетесь сумні й високі.
Тут під дубами прадід мій ходив
І правнук зробить свої перші кроки.

* * *

Чоло надії – біле полотно,
Сколота думки – піна у заплаві.
На шпилі хвилі грає слава,
Мов молоде невизріле вино.
Вино дозріє у хмільнім розвої,
Чоло надії вкриють кольори.
Сколота думки літньої пори
У мозку забринить бджолиним роєм.

* * *

Коли десь зірка вибухне сліпуча
І трісне гілка зламана навпіл.
Коли десь блискавка у тополину влучить
І розчахне її донизу, мов топір.
Коли політ обірве гостра куля,
Чи проковтне когось нутро авта,
Коли сто років накує зозуля,
А ти спіткнешся й впадеш на півста.
Планета не зупиниться одначе,
І люди йтимуть до своїх зірок.
Ніхто сльозину в оці не побачить,
Ніхто не стишить на хвилину крок.
Народить небо уночі зірницю,
Відродиться маленьке деревце.
Політ завершить веснокрила птиця,
А хтось прийде й замкне життя кільце.

* * *

Те, що сьогодні хмурило чоло,
Назавтра рознесуть вітри у далі.
Переболіло, зникло, відбуло,
Відлинуло, мов потяг, від вокзалу.
Мізерії дещиця – божий дар,
Чоло просвітлиться у просині надії.
Краплину неба вирву з-поміж хмар,
А іншого не хочу, і не мрію.

* * *

Сивий дідो, худий, як тичка,
На подвір'ї теше поліно.
Слинить пальці по давній звичці,
Щоби барда трималась рівно.
Дідо сивий – руки обценьки,
Чує барда дідову силу.
На плечах сорочка старенька,
Наче голуба сизі крила.
Теше дідо платви і лати
Й на точилі сокиру гострить,
Ще й мені за мізерну плату
Відклепає косу до злості.
І піду між зелені трави,
Щоб покіс забринів, мов пісня,
А в тій пісні дідова слава,
Що не згасне нині і прісно.

* * *

Хусточку йому подарувала
Однокласниця закохана колись.
Синім і зеленим гаптувала,
Кольорами, що в душі сплелись.
І дві літери червоними нитками
У куточку вишила вона.
Ті дві літери півонії вогнями
В спогадах, мов зорі пломенять.
Де ти нині, синьоока юнко?
Хто з тобою в радості й біді?
Дві тополі рвуться в небо струнко,
Де ви розминулися тоді.
Лиш хустина, де зелене й синє,
В спогадах цвіте, не відцвіте.
Сині очі у твого сина,
А в дочки волосся золоте.
А у нього – жінка, діти, внуки
Й скроні в запізнілій сивині,
Та тополі – вісниці розлуки
Край села задумані й сумні.

* * *

Час гіркий, як у полі полин.
І солодкий, мов сон коло мами.
Час усе перемеле, як млин,
Пересіє й розвіє з вітрами.
Розцвітають троянди-уста
На весняних причалах любові.
Час, мов бджілка ота золота.
Медощедрий в цілунку і слові.

* * *

А що зосталось там, за край дороги,
За горизонтом, де світів пільма?
Куди спішив від себе і від когось,
Щоби знайти оте, чого нема.
Ми всі шукали щось за горизонтом,
Де вихор розвіває днів пісок.
За лінію невидимого фронту
Торішнім листям замітає крок.
А що зосталось там, за край дороги?
Не відаю, бо можу не дійти.
Димить туман над батьківським порогом,
І манять загадковістю світи.

* * *

Коли вривається терпець
І в прірву падає дорога,
Коли збагнеш насамкінець
Що все залежить не від когось.
Що все не просто в двох словах
Зв'язати ливною до купи,
Коли душа, мов вільний птах,
До сонця лине через сутінь.
Просто вривається терпець,
Як нитка, що з минулим в'яже,
І ти збагнеш насамкінець
Те, що ніхто тобі не скаже.
І сірість марноти марнот
Розвіється, немов тумани,
Й веселий промінь із висот
У вічі загадково гляне.

* * *

Зима відлинула з вітрами,
Сіріє криги оксамит.
Бурулька з даху кольорами
Хизується, мов сталактит.
Зима забрала завірюхи,
В торбині понесла у світ,
Воскресла над віконцем муха
Й бринить, як в небі вертоліт.
Сніжком посіяла востаннє
На видноколі край села.
З-під снігу проліски весняні
Голівки горнуть до тепла.
А десь у сірому тумані,
Немов субстанція чи птах,
Гойдається білява пані
З холодним блиском у очах.

* * *

Прилинуло, приснилось потайком,
Чи маревом прилинуло з нізвідки.
Весняним зелом, наче молоком,
Плекала верби круторога річка.
Пружинилась в щербатих берегах
Та річка, мов на прив'язі собака,
І перші бузьки в синіх небесах
Лякали жабенят на сірій млаці.
Прилинуло, приснилось потайком,
Серед зими пробудження весняне.
Земля поїла зелом-молоком
Ранкові приморожені тумани.

* * *

Чи її купали у любистку,
Чи в травневих росах молодих?
Десь майнули спогади колишні
На стременах коней вороних.
Десь далеко в зорепадах ночі
Сік вишневий грає на вустах.
Де той легінь, що траву толочив,
На твоїх нестоптаних стежках?
Вийду в сад, де відцвіла черешня,
Де бузок згорів біля вікна.
На шляхах весняних перехресних
Обірвалась спогадів струна.
Чи її купали у любистку,
Чи в травневих росах на зорі?
Ластівка понад водою низько
Тужить, наче дівка на порі.

* * *

Лупає грім сиве каміння площ
І небо репнуло, немов горіх лускатий.
Затарабанив по дахівці хати
Травневий, щедрий, благодатний дощ.
Десь хмари розчахнулися навпіл,
Мов відчинили блискавицям браму.
І закружляв підтоплений вітрами
Старих афіш обшарпаний папір.

* * *

Бузково зацвіли стежини,
Бузково небо розцвіло,
Мов ластівка, весело лине
Весна красуня у село.
Я кожен раз її чекаю,
Таку жадану й молоду,
І юним цвітом розцвітаю,
Немов черешня у саду.
Я виглядаю її зрання
І коли сонце у красі.
Несе весна тепло й кохання
Й троянди скупані в росі.
Бузково зацвіли стежини,
Півонії, мов оксамит,
І білим цвітом на калині
Весна у шлюбну мить спішить.

* * *

Цілує дівчат Перелесник
В налиті медами губи,
Вітрисько-пустун голубить
Бутони грудей, що скресли.
Він злиться на модні джинси,
Що ноги стрункі сховали.
Бо вітрові вуст замало –
Він пестив би і колінця.
Розчісував шовк волосся
І ніжив біленьке тіло,
І чути, як десь весілля,
Сватів на поріг вже просить.
Цілує дівчат Перелесник,
Цілує дівчаток вітер.
Кохання п'янке, мов квіти,
Із вирію бузьки принесли.

* * *

Не стямився, а вже звіздує небо,
День відгорів, як свічки черв'ячок,
І котить вітер вдаль поперед себе
Весняних згарищ запашний димок.
Ще не кресали землю блискавиці,
А хтось пожухлі трави запалив.
Язик червоний лиже жовту глицю,
І сивий дим, мов човен в ніч поплив.
Не стямився, а вже звіздує сфера
І сушить очі суховію згар.
Десь гримнули за горизонтом двері
І день сховався в лоні серед хмар.

* * *

Млином млинує днів сухий пісок,
Задуми сіє на узбіччі весен.
Горить суха трава і стелиться димок
Над чорним лісом, що анішелесне.
Млинують роздуми, що линуть з усебіч
І римами сплітаються з димами.
Суха трава спішить у темну ніч,
Щоб засвітитися небесними свічками.
Горить трава на сонцеграї дня,
Горить трава у зорепадах ночі,
Мов хтось в сідлі вогнистого коня
Почерез весни стрімко перескочив.

* * *

На полотні зелених берегів
Плакучі верби вишивають літо.
Грайливий промінь в лози переплів,
Нев'янучу, мов ниточка позлітку.
Пательня сонця в небі аж шкварчить,
Бо ще не знає сонце про тефлони.
І хитрим оком зупинила мить
Насуплена, немов вугляр, ворона.

* * *

Дочекались трави сивих ранків,
Дочекались посвисту коси.
Попливли покоси у тумани,
Де зірницю обрій погасив.
Згасла зірка, мов бутон півоній,
Засльозились трави, як живі.
Сталь коси в натужених долонях
Місяцем виблискує в траві.

* * *

Котить вітер хвилі по траві похилій,
Молоді галузи пахнуть, як меди.
Під високим небом дорогим і милим,
Наливає соком яблуня плоди.
Під високим небом ластівка в блакитті
В дзьобику маленькім сонечко несе.
І дарують квіти, ніжним оксамитом
Те, що наймиліше в світі над усе.

* * *

Чорні черешні в білому місті,
Ніхто не хоче черешні їсти.
Бо пахнуть димом бензину й сірки,
Чорні черешні, полином згірклі.
Мов кров із вени, кривавлять плити.
Чорні черешні – біль і молитва.
До неба горнуть зелені руки,
Чорні черешні – пісня розпуки.

* * *

Яблука червоні просяться в долоні,
Сонечком налиті на самім краю.
Яблука червоні – раю заборона,
А для мене втіха – я не у раю.
Тут посеред саду на траву присяду,
Любо й мило серцю в закутку святім.
Яблуком червоним синє небо зроне
У мої долоні яблуневий грім.

* * *

Коли на лан пливе туман
Й печуть у полі бараболю,
Небес сіріючий екран
Згасає в сутінках поволі.
Солодкий дим, мов наркота,
Гойдає спогадів вітрила
І безтілесно крізь літа
Несуть, мов парус, білі крила.
У закосичені гаї,
Де золото дарують клени,
Де замело сліди мої
Та кроки, що пішли від мене.
Коли на лан пливе туман
І нічка світить зірки свічку,
Далеких спогадів обман
Немов човен, гойдає вічність.

* * *

Дощ, мов шашіль, точить небосхил,
Сивим дідом мряка на осонні.
Наче пера, що згубились з крил,
Сірі хмари падають на крони.
Літо задрімало на стерні,
Де цвіркун ще витинає смичком,
То вже осінь в жовтому вбранні
Косить вранці бурякову гичку.
Десь дими втікають в небеса,
Білими, як молоко, струмками,
І хмільна від медогруш оса
Літачком живим бринить над нами.
Скоро осені дивокраса
Світ огорне солодко до млості.
Дощ, мов шашіль, точить небеса,
Літо йде до осені у гості.

* * *

Я це побачив, я не спав,
Як з вишні обсипалися листочки,
Мов з дівчини, що скинула сорочку
Й чекала, щоби хтось її приспав.
Я це побачив вже по журавлях,
Коли у кленів облісіли чубки,
І за нелюбів виходили любки,
Бо запокровилось туманом у полях.
Я це побачив, бо на те і зір,
Щоб бачити і близьке, і далеке.
Весна народить журавлиний клекіт,
Й зелені вірші ляжуть на папір.

* * *

Ти знову кажеш: «Ще не вечір!».
Я бачу, що не вечір, але все ж
Осіння синька падає на плечі
І ти в тумані сивому пливеш.
Від мене чи до мене – не вгадаю,
Причал душі – осяяний маяк.
Ти кажеш: «Ще не вечір». Знаю.
Та кличе в нічку долі зодіак.
Стерню колючу плуг сховав під брили,
У вирій відлетіло пташеня.
Ти кажеш: «Ще не вечір!». Знаю, мила,
Та надвечір'я ранить, мов стерня.

* * *

Відмолотилося осіннє мливо,
Вишневий сад пливе в густий туман.
Пливе за обрій неповторне диво,
А, може, я пливу, а не туман.
Так затуманилось, змолоковіло,
А яблуні пливуть у небеса.
Відмолотилося осіннє мливо,
А я про літо ще не дописав.

* * *

Ілюзія кленового листка
Осінім вальсом лине понад містом,
І ти така, немов листок легка,
Неначе осінь, вогняна й вродлива.
В кофтині золотій, немов листок,
З волоссям, наче сонце надвечірнє,
Лише в очах цвіте весни бузок,
Цвітуть блавати світанкові мрійні.
Ти ще не осінь, а сумний листок,
Що падає на сірі тротуари,
Як вальсу плавного повільний крок,
Що закружляв, мов листя, нас у парі.

* * *

Старезна грушка, мов стара вдова,
Сягає неба гордо серед саду.
Сусідки-яблуні зрубали на дрова,
Вона ж стоїть, незаймана розрада.
Медовим щастям падають грушки,
В осінні ночі, мов метеорити.
Старезна грушка лине крізь роки,
А з нею й я – з жагою жити.

* * *

Чому втікаєш від моїх очей
У пізню позолоту садораю?
З покритих листям зоряних алей
Тебе уже давно не виглядаю.
Повз вікна пролітають поїзди,
Несуть у даль задуми і тривоги.
Ти не сказала, що «Приїду. Жди!».
Ти не сказала, в який світ й до кого.
Чому втікаєш, я ж не здожену?
Ти марево далекого світання.
Вагон зелений принесе весну,
Чужу весну кохання й розцвітання.

* * *

Ти не прийшла ані з весни, ні з осені,
А вже зима скувала сивий Прут.
Чому той смуток, що у серці носимо,
Страшніший від стотисячних покут?
Ми просто розійшлись в кривому просторі
Без дотику палаючих бажань.
Поміж людьми сховались, мов на острові,
А навкруги безмовний океан.
Змиває хвиля із очей полуду.
Та що нам люди, що нам океан...
Грайливий Прут пливе в холодний грудень
І вдаль відносить піну сподівань.

* * *

Найдовша ніч, немов смола липка,
Пливе крізь небо у морозний ранок.
І, мов ґаздиня, цідить в чорний збанок
Грайливу піну зоремолока.
Найдовша ніч тягуча, наче клей,
Ще снігом не засипала чекання.
Прилине янгол в твою долю, Анно,
Із ста доріг, із ста садів й алей.
Прилине янгол сонячний, як день,
У світлі мрії на зорі світання,
І найвеличніше наймення – Анна
Гойдатимуть вінки дзвінких пісень.
Найдовша ніч пливе у небеса,
А, може, небо лине в лоно ночі.
Ніхто не звабить, Анно, й не зурочить,
Твої, ще неціловані, уста.

* * *

Простелю під червону калину,
Що сумна на обіччі тремтить,
Білу-білу, мов сніг скатертину,
Сподівань незаплямлену мить.
Скоро вдарять морози, й на біле
Впаде китиць жертковий вогонь.
Дві синички на біле присіли
І калині навіюють сон.
Та не спиться калині, не спиться,
Серце зранене мліє й болить.
Скатертина, немов плащаниця,
Збереже закривавлену мить.

* * *

Давно вже сніг не замітав стежки,
Давно вже так не лютувала студінь.
Відлинув десь благий безводний грудень,
А січень збісився, немов лихий.
Хай біситься, кружляє заметіль,
На те й пора земна і календарна.
Невпинно ріже в небесах січкаря
Із хмари білої сніжинки, мов папір.
Давно вже сніг не замітав поріг,
Не цілував холодні чисті шиби.
Тріщить мороз, немов пісок на трибах,
І місяць звисив над снігами ріг.

**Орбіта зимової ночі
Сонети.**

*

В морозну ніч, коли серед планет
Лише одна найчарівніша в світі.
Десь є орбіта, на якій поет,
Мов промінь ясний, в темнім небі
світить.

Прийми той промінь, наче віщий дар,
У лоні серця заховай від ока.
У колотнечі днів, мов із-за хмар,
Він завше буде сяяти з висока.

Не скрижаніє і в морозну ніч
Душі твоєї океан небесний.
Чи ще зустрінемося віч-на-віч,

Чи лід непевності між нами скресне?
Минуле квіткою весняною воскресне,
Відродиться з полону протиріч.

*

Зірок холодних звісилися грона
Над вишнею розлогою в саду.
Коралі неба сипляться з безодні
На твою вроду пишну й молоду.

Дарунки ті визбирую в долоні,
Вишневестиглі, мов твої уста.
Зірок холодних звісилися грона,
А я руками їх ще не дістав.

Та і тебе, замріяну і пишну,
Обіймами зігріти не зумів.
Сумна під зорепадом, наче вишня,

Мов Аеліта із чужих світів.
Чекаєш музики і найтепліших слів,
Що чарували у житті колишнім.

*

Прийшов у гості цей простий сонет
Із моїх дум глибокої криниці.
І росами вигранює портрет
Тобі на згадку, мріє білолиця.

Віночок слів барвінками розцвів,
Немов в Петрарки, чарівній Лаурі.
Веселка неба перевеслом брів
П'є із очей неспокій і зажуру.

Та ще не всі написані слова
І гама сонця філігранить рими.
Про добру фею казка не нова,

Та вірю у дива її незримі.
І неземними барвами ясними
У пам'яті твій образ ожива.

*

І попросився у життя безсонне,
Давніх пісень нав'язливий мотив.
Цвітуть у спогадах п'янкі півонії
І простір синім цвітом заряснів.

Пливуть слова якісь вже призабуті
До серця пристані, мов легкі кораблі,
І прагну знову голос твій почути,
Єдиний, неповторний на землі.

Такі далекі ілюзорні з'яви,
Мотив нав'язливий у пам'яті бринить.
Згоріла в небі зірка величава,

Немов кохання веселкова мить.
Та в серці ще оскомить і гірчить,
Немов без цукру захолола кава.

*

Царице моїх помислів і мрій,
Володарко всесильна серця й тіла.
У протиріччях розпачу й надій
Ти пташкою у вирій відлетіла.

Тебе я виглядаю щовесни,
Як зацвітуть у квітнику нарциси.
Крилом привітно над вікном війни
І щебетом на поклик відгукнися.

Цвітуть нарциси, а тебе нема,
Може тебе й не було в моїм домі.
Може придумав дивину й дарма

Чуття надіюсь розтопити захололі.
Але зневіру не впуска ніколи
В притулок серця, де була вона.

*

З очима, де хлюпоче море синє,
На цьому світі лише ти одна.
Чому відлинула із журавлиним
клином
Наших надій і сподівань весна?

Відчерешнилося, віддухмяніло літо,
Червоні маки відцвіли в житах,
А синь небес розлилася над світом,
Немов веселка у твоїх очах.

Чекаю звістки із дібров і поля,
Чекаю звістки із курних доріг.
Бо не прощу собі уже ніколи,

Що квітку долі й щастя не вберіг.
Вже замітає білий, білий сніг
Наші стежини в спогади поволі.

*

Ти не моя і я також не твій,
Ми різні біполярні половини.
І, мов зими холодний сніговій,
У просторі десь паралельно линею.

Не знаю, чи життєва крутизна
Хвилини доторку колись ще подарує.
Бо у душі, де не цвіте весна,
Зима рушник сніжинками гаптує.

Ступаю босий на отой рушник,
Щоби відчути снігову задуму.
У глибину душі навек проник

Холодний привид розпачу і суму.
І чую серед реготу і глуму
Душі твоєї відчайдушний крик.
*

І не до тебе моя думка лине,
І не тобі мої палкі слова.
Минулого яскрава половина
Веселкою у серці ожива.

А інша половина у тумані,
Де бродить жовтолиста череда.
Розвіяли вітри палке кохання,
Але не в тім моя жура й біда.

Жаль, що літа понесла десь вода,
Скелястим руслом поміж верболози.
Вже помутніли дні, немов слюда,

Такі барвисті і такі погожі.
Зів'яли квіти на лихім морозі,
Мов вроди пелюстинка молода.

*

Але на те народжений поет,
Щоб відчувати біоритми світу.
І малювати строфами портрет,
Отої, що у душу сонцем світить.

Отої, що приходить в мрії й сні
І радістю наповнює хвилини.
Чекаю, наче ластівка весни,
Коли всміхнуться очі твої сині.

І все навкіл стане барвистим в мить,
Мороз на вікнах заплете косицю.
Все перетреться, все переболить,

Нап'юся радости з душевної криниці.
І сніг, що сліпить очі і іскриться,
Серця воскреслі вже не скрижанить.

*

Щоб кожна мить горнутися до мрії
І осягнути ніжності огром,
У квітнику твоїм любов посію,
А ти ті квіти не зривай тайком.

Хай розцвітають сонячно й велично
У незрівнянному віночку із роси.
Послухай, як нарциси знову кличуть
У світ кохання, вірності й краси.

Зів'яли роси на пелюстках долі,
Тумани помережили стежки.
Та в спогадах не відцвітуть ніколи

Засіяні любов'ю квітники
І світ кохання юного палкий,
Світлоказковий, мов вишневі зорі.

*

І серця бій, і думки гострий злет
Лише тоді в гармонії зі світом,
Коли одна-однісінька з планет
Для тебе урочисто й віщо світить.

Бо це твоя планета – долі знак,
Що кличе на життєві перехрестя,
Що розсипає днів погожих мак
І дні сумні, немов осінніє листя.

Та розцвітають яблуні в саду
І ластівка кружляє над озерцем.
Тебе таку принадну й молоду,

Що збунтувала кров в шаленім герці
І в світ незнаний відчинила дверці,
Серед зірок й галактик віднайду.

*

У завірюху нас теплом зігріє
Привітне слово на твоїх устах.
І сніговицю, що стежки завіє,
З тобою подолаєм, наче птах.

Ведеш крізь темінь у звабливі далі,
Де ще не знаю, втрачу чи знайду,
Чи скину з пліч сумний тягар печалі,
Чи в інший вимір маревом ввійду.

Здається близько бажане й жадання,
Лиш руку легко протягни й бери.
А, може, ще надіятись зарано,

Може, чекати іншої пори,
Коли зеленочубі явори
Комусь розкажуть про твоє кохання.

*

Мов джерело, ніколи не міліє
Душі твоєї світла глибочінь.
На очі, що лукавити не вміють,
Хмарини білої спадає тінь.

Проходиш така горда й незрівнянна
Повз дріб'язкову сірість марноти.
Для когось недосяжна мрія-панна,
Для мене – наймиліша й люба ти.

Немов півонія зарощена ранкова,
Даруєш прохолоду і вогонь.
На срібних веслах радості й любові

Приходиш ніжно у ранковий сон,
Пташиною тріпочеш край вікон
І щось шепочеш тихо й загадково.

*

А кличе у незвіданість вперед
Мовчанкою такою, що дивує,
Отой ледь призабутий вже сонет,
Що, наче сік весни, в душі нуртує.

І виграє тим молодим вином,
Що хмелем загойдало надвечір'я.
Відмерехтіло зоряним вінком
Твоїї долі золоте сузір'я.

Примарилось, а, може, сон війнув
У теплу руку, наче літня злива.
Чомусь уже не згадую весну,

Де ти така замріяна й щаслива,
До серця гілочку бузкову притулила
І вітер цілував тебе одну.

*

В морозну ніч, коли серед планет
Зірок холодних звисилися грона,
Прийшов у гості цей простий сонет
І попросився у життя безсонне.

Царице моїх помислів і мрій,
З очима, де хлюпоче море синє,
Ти не моя і я також не твій,
І не до тебе моя думка лине.

Але на те народжений поет,
Щоб кожну мить горнутися до мрії.
І серця бій, і думки гострий злет

У завірюху нас теплом зігріє,
Мов джерело, ніколи не міліє,
А кличе у незвідність, вперед.

* * *

Так болісно переживаю втрати
І серцем осенію восени.
Але чи варто у душі каратись
За тим, що, може, й не здійснив.

За тим, що навпростець до цілі
Летів на крилах і без крил,
Що десь наївно і несміло
Кохання келих не допив.

Прийде хтось інший – другий, п'ятий,
Як вишні зацвітуть в саду.
Не варто, брате, сумувати,

Не накликай собі біду.
Бо йдуть за нами по сліду
Оті, що зневажають втрати.

* * *

Видіння ночі ранок осяйне
І понесе поміж зелені гони.
І вже ніхто ніколи не догоне
Химери, що бентежили мене.

А день новий сотворить наяву
Грона дріб'язку, що несуть оскому.
І не признаюся ніде й нікому,
Що думаю, чим дихаю й живу.

Такий широкий і барвистий світ,
А на душі холодно й сіро,
Мов окуляри чорні вже приміряв

І чорним бачу яблуневий цвіт,
І бджілки золотистої політ,
Що квітку обціловує уміло.

* * *

Вже фатум днів мене не каменує,
Бо його бачу в кожній мікрохвилі.
Орли крилаті й плазуни безкрилі
Кожен по-своєму той подих чує.

Він хмарою не затуманить очі
І брилою не ляже на опліччя.
У фатума – свій голос і обличчя,
Немов мара, приходить опівночі.

Його не почвертуєш на частини,
Нікому не залишиш на потому.
І не розвієш в зорянім огромі,

Ані в глибинах океану синіх.
Нелегкий хрест несе кожна людина,
Та з пліч його не скинути нікому.

* * *

Щоб не заскніти, мов хробак,
Що порпається в чорній глині,
Повішу долі віщий знак –
Рушник барвистий на калині.

Отой, що мама молода
На вечорницях вишивала.
Літа відлинули у даль,
Мама зірницею у небі стала.

Лише рушник, як маків цвіт,
Що у житті, мов в стиглім житі,
Нагадує прадавній світ

Той рушниковий, розмаїтий,
Що не дає повік заскніти
На гребені бурхливих літ.

* * *

Як часто на олюднених перонах,
На хвилях зустрічань і розставань
Надії зоряніють і холонуть,
І розцвітають квіти сподівань.

Але відлине потяг в сині далі
І найдорожче понесе в світи.
Залишиться самотність на вокзалі,
Якій вже вишнею ніколи не зрости.

Як часто на олюднених вокзалах
В калейдоскопі рук, облич, очей
Втрачаємо навіки те, що мали.

Що, наче зірка, сяяло з ночей,
Благословило, мов святий єлей,
Наші надії, радості й печалі.

* * *

Коли зафіліграниться сонет
І полонить тебе говерла слова.
Поблідне всеосяжний інтернет
Із його оком, мудрим й загадковим.

Коли зафіліграниться сонет
Із римами, мов дзвоники ранкові,
Пізнаєш слова віщого секрет,
Одвічну тайну вірності й любові.

І запалить похилі небеса
Вохрове сонце, що прийшло з учора.
Розвіє вітер давні поговори,

Поміж моря, лани і чорні гори
Й сонета діамантова краса
Засліпить місяць і вечірні зорі.

* * *

Давно не вірю у чесноти світу
І в марноти невідворотний знак.
До зірки долі горнусь, мов юнак,
А моє літо відгоріло житом.

Хоча додолу хилить сіре небо
Та замір б'є ключами джерела,
І ще приносить в серце ніжний легіт
Дзвінкий бокал живильного зела.

Піду за горизонт, де сонця пруг,
Ще не сховали надвечірні хмари,
Де самоцвітами горять стожари,

Немов посли далеких андромед.
І крає десть міжзоряний поет
Золотим ралом долі вічний луг.

*

*

*

Ярославові Ясінському

Чуєш, Славку, як співає дека,
Тої скрипки, що уже нема.
Заблукала у світах далеких
Татова невідьницька зима.
Не розкажуть Ліски ані Ессен,
Не розкажуть зорі угорі,
Хто тобі маршрут життя накреслив,
Хто розвісив долі ліхтарі.
З ким ділила зхолодніле ложе
Муза-звabниця із тайною в очах.
Стало мудре слово на сторожі
Із терновим присмаком в рядках.
А у слові мамина молитва,
Татова мелодія сумна.
Крапля крові на строфі, мов бритва,
Але в тому не твоя вина.
Віршували вишні і горіхи,
У легенду плив Циганський горб.
Маєш, Славку, повні міхи втіхи,
І вірші з клеймом найвищих проб.
На чоло лягли літа карбами,
Сивиною сяєш, мов пророк.
Тішусь, друже, що ти завше з нами,
Повен сили, мудрості й думок.

* * *

Світлій пам'яті Павла Добрянського
Як ще Добрянський жартував зі світом
І пересмішників усіх смішив,
Хтось жартома приніс розлуки квіти
І нас з Павлом навіки розлучив...
Немов у горах луснула смерека,
Мов небо розкололося навпіл.
Вітри понесли на крилі далеко
Павлову усмішку і радощі, і біль.
Він був найкращий гуморист в аптеці,
І аптекар найкращий в жартунів.
Він світ осончений підняв на дужі плечі,
А світ його чомусь не пощадив.
Раділи скептики, що вже не заіскриться
Павлове слово гостре, мов жало,
А його очі з вічності світлиці,
Сміються завше—щоб там не було.

Василеві Пилип'юку

* * *

Світло і тінь у рівновазі
В світлинах ваших і в житті.
І те, що нині ви в повазі
І служите своїй меті,
Чогось вартує і щось важить.
Але опівдні тінь коротша,
А світла келих через край.
Хай заметіль не запорошить
Всі ваші помисли хороші
І днів осяяний розмай.
Нехай не схилить біль і втома,
Орлиний погляд променить,
І в зоряних фотоальбомах,
Таких яскравих і відомих,
Життя зоріє світла мить

* * *

Степанові Сапеляку

Поїхав бус, поїхав на Тернопіль
Із Коломиї, де святковий бум.
Повіз з тобою дум політ високий
І гуцулії зосенілий сум.
Поїхав бус, поїхав на Тернопіль,
У край твого лелечого гнізда,
Де пам'яті правічної акрополь
І мамина стежина молода.
Де навіть зорі світять по-своєму
У величчі вечірньої краси,
А поміж зір одна, мов діадема,
Степане – то зоря Князя Роси.
Вона з тобою в гамірному місті,
Вона з тобою в смуту і розмай.
Зорю Тараса, світлу, променисту,
На інші зорі, друже, не міняй.

* * *

Василеві Рябому

Рябосвітом зарябіла осінь,
Посумніли гнізда лелечат.
Вже вітри за обрії відносять
Ілюзорні марнослів'я втрат.
Десь спекота висушила роси,
Пісні змовк нав'язливий мотив.
Чи тобі, Василю, не здалося,
Що на цьому світі ще не жив?
Промайнули миті-блискавиці,
Луснули між хмарами, мов кріс,
Пам'ятаєш, як спіймав синицю,
Як заграв на струнах цимбаліст.
Перший поцілунок музи-діви
На вустах солодкий, як меди,
Хто в поезію закоханий й щасливий?
Не злукавлю – це Василь Рябий.
У саду його цвітуть сонети
І сплітаються у зоряні вінки.
Таїна свята душі поета
Нерозгадана полине крізь роки.
Жаром заміражилось у небі,
Віно кокони дарують день при дні.
У Рябого поучитись треба,
Щоб таке вдавалося й мені.
Вірш розкаже – піснею зав'яже,
А ще скільки в нього ніжних слів!
День вчорашній цвів «Жалоголажем»,
Ранок «Сологолосом» зігрів.

Іван Війтенко

Рябосвітом зарябіла осінь,
Відгорів багряним листям ліс.
Не сумуй, що срібло у волоссі,
На душі ще грає цимбаліст

* * *

Василеві Стефаку

В травневім небі білоперий птах
І сонце розпашілося в зеніті.
Тобі, Василю, посилає знак
Найкраще місто у цілому світі.
У славній Коломиї, де не згас
Вогонь дитинства і пісень чар-диво,
Твої слова, немов твердий алмаз,
Мов животворна полуднева злива.
А поруч Рунгури – дитинства оберіг,
І Печеніжин – Довбуша столиця.
У спогадах навіки ти зберіг
І рідну хату, й батьківську криницю.
У Рунгурах багато Стефаків,
Але таких, як ти, Василю, мало.
Ти підкорив величне місто Львів,
І Коломию, щоб там не казали.

Літературно-художнє видання
ВІЙТЕНКО Іван Дмитрович

ГОРІХ У ЗЕЛЕНОМУ КАПЕЛЮСІ

Лірика

“Писаний Камінь”

Косів

2016

Редактор

Василь Рябий

Текст набирав автор

Видруковано в ПП “Писаний Камінь”

Свідоцтво Держ. реєстру: серія ІФ, № 44

Івано-Франківська обл., м. Косів,

вул. Незалежності, 28.

Тел-факс: 2-24-91

E-mail: Evrika-pk@ukr.net

Підписано до друку 24.02.16. Формат 60x84\16.

Папір офсетний. Друк офсетний.

Умов. друк. арк. 17,55. Обл.-вид. арк. 3,48.

Тираж ??? прим. Замовне 436.